

Javno vprašanje Viki Potočnik, ljubljski županji

Ker se zaradi nevzdržnega delovnega časa delavci nedavno odprtega največjega Mercatorjevega centra obračajo na Sindikat delavcev trgovine Slovenije, sprašujemo županjo, na podlagi katerih kriterijev je ta trgovski center dobil dovoljenje za obratovanje vse dni v tednu. Trgovke in trgovci, ki se obračajo na nas, pravijo, da je obratovalni čas takšen, da ne morejo izkoristiti pravice do dnevnega in tedenskega počitka. Delovni režim je tako naporen, da že ogroža zdravje nekaterih delavk.

Za javno vprašanje smo se odločili tudi zato, ker podaljšanje obratovalnega časa napovedujejo še nekatera druga trgovska podjetja v Ljubljani in drugje.

Sandi Bartol, sekretar SDTS

Tone Rop

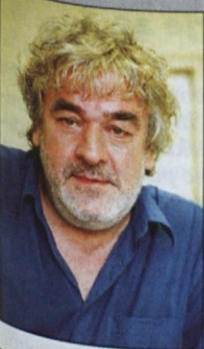

Dušan Semolič

Zaščititi šibkejšega

Če je po besedah ministra za delo temeljni cilj novega zakona o delovnih razmerjih zaščita šibkejšega, torej delavcev, je po mnenju predsednika Svobodnih sindikatov pri pripravi tega zakona treba besede predstavnikov šibkejše strani bolj upoštevati.

Več na strani 3

Jože Kozina, predsednik sindikata KNG v Melaminu Kočevje, pravi, da sta sindikat in svet delavcev pritiskala na nadzorni svet, da je zamenjal prejšnje vodstvo, saj je podjetje poslovalo z izgubo. Sindikat Melamina se je že pred leti postavil povsem na svoje noge. Tako sindikat delavcem plačuje marsikaj tistega, kar bi moralo podjetje, v katerem po besedah novega direktorja Srečka Štefaniča poteka "fino uravnavanje prodaje in razvoja".

Stran 6 in 7

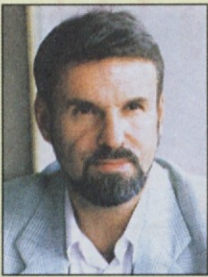

Nekatera ministrstva in direktorji upoštevajo Novo Delavsko enotnost

Po besedah Sandija Bartola so sindikalisti, ki so se ta teden z državnim sekretarjem Alojzom Grabeljškom pogovarjali o prevzemih in koncentraciji trgovskih podjetij, videli pred njegovo pisarno na steno nalepljeno fotokopijo članka Pri delovnem času trgovcev prvi premiki, objavljenega julija v NDE. Minister Marjan Senjur je na fotokopijo pripisal *Več aktivnosti, prosim.*

Odziv je vzbudil tudi v prejšnji številki

objavljeni povzetek zapisnika s sestanka v Logatcu v zvezi z delovnim časom. Član uprave Mercatorja Aleš Čerin je predsedniku sindikata Mercatorja Nana Postojna Dušanu Djordjeviću pisno odgovoril. Predsednik uprave Zoran Jankovič pa je Djordjevića povabil na pogovor o tem, kar smo objavili. Ker je pogovor potekal v "kooperativnem tonu", Bartol pričakuje začetek reševanja opisanih problemov delavcev.

Piše: Rajko Lesjak,
sekretar ZSSS

Cvetje v jeseni

Vse skupaj, kar se godi in se bo dogajalo na političnem odru in za zavesami tega odra in tudi v družbi nasploh to jesen, že močno spominja in diši po pripravah in volilnih opravilih za prihodnjo jesen. Za mlade demokracije je sploh znano, da se, ko se končajo ene volitve, začnejo priprave na naslednje. Nič novega. Novo je morda le to, da kot je značilno za jesen, da zeleno listje obledi, se odene v vse mogoče barve in na koncu odpade, ta-

ko pri nas bledijo še zadnje moralne vrednote in načela politikov in na koncu odpadajo kot jesensko listje. Te sicer tako in tako niso bile na kakšni zavirljivi ravni. Če bi namreč te vrednote še kaj šteje in veljale, bi se nekateri politiki, ki se z ognjem in mečem borijo, da bi deželo dokončno očistili goljufov, še posebej pa tisti, ki se v javnosti slikajo za zaprisežene poštenjake, resneje zamislili nad sabo. Velika utopija. No, pa tudi javnosti bi si morala vzeti čas za razmislek in jih po vsem tem, kako si podoba na ogled postavljajo, pač nekam poslati. Tja, kamor sodijo. Tudi to je utopija.

Kaj pa mislimo početi to jesen sindikalisti? Si spretno nadeti jesensko barvo, da v dremežu, kot medved, lagodno prezimimo do pomladi, ko se pojavi novo cvetje? Bog ne daj! Ne priporočam, se nam sploh ne izide. Preveč imamo posla in ohraniti je treba delavsko barvo. Barvo pravice. To smo že znali; mislim, da nismo pozabili. Tudi preštevanje znotraj naše velike družine, kdo več šteje, kdo več pomeni, kdo igra prvo violino v orkestru, kdo je večji predsednik, koga še kdo potrebuje, kdo koga po uporabi odvrže in čigava je članarina in kako je čim več obdržati zase, kdo hodi komu v zelje, kdo je bolj delavski in kdo manj socialen, nam to jesen, kot tudi sicer, ne bo prav nič koristilo; še manj pa bo štelo in velika nerodnost mojstrov je, da popravljajo stvari, ki niso pokvarjene. Da ne bo pomote, predobro vem, da je edina stalnica v našem življenju sprememba. Energijo, ki bi jo porabili za popravljanje nepokvarjenega, bi kazalo usmeriti v druge stvari.

Radenska slavila 130 let – čestitamo

Radenska daje delo in kruh 1060 delavkam in delavcem, ki so konec minulega tedna proslavili 130-letnico obstoja. Zdraviliški turizem v Radencih pa se je začel razvijati v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Od takrat do danes se je dejavnost podjetja izjemno povečala, saj je denimo samo lani Radenska doma in v tujini prodala blizu 120 milijonov litrov mineralnih vod in brezalkoholnih pijač ter ustvarila preko 278.000 prenočitev domačih in tujih gostov.

Na slovesnosti ob jubileju Radenske je spregovoril tudi predsednik države Milan Kučan. Vsem zaposlenim in tistim, ki so v minulih desetletjih podjetje vodili, je ob jubileju čestital, saj so s skupnimi naporii ustvarili tako trdno in prepoznavno blagovno znamko, kot jih je malo v Sloveniji. Po Kučanovih besedah so tri srca na mineralni vodi simbol srčnosti delavcev in vseh, ki so Radensko kdaj vodili.

Sicer pa so v delniški družbi Radenska zelo zadovoljni z letošnjo turistično sezono, saj so do konca avgusta zabeležili 191.000 prenočitev domačih in tujih gostov, kar je za 4 odstotke več kot v enakem obdobju lani. V Radenski so v letošnjem letu povečali tudi prodajo brezalkoholnih pijač, medtem ko se je prodaja mineralne vode nekoliko zmanjšala. V delniški družbi so do konca avgusta ustvarili blizu devet milijard tolarjev celotnega prihodka, dobiček pa je manjši kot v enakem obdobju lani. Po besedah direktorja v Radenski upajo, da bo na koncu leta dobiček enak kot lani, ko je znašal 592 milijonov tolarjev.

Ker je Radenska sredi novega investicijskega ciklusa, se bodo rezultati verjetno še izboljševali. Povejmo še, da so delavci Radenske ob visokem jubileju svojega podjetja prejeli nagrado v znesku polovice plače. T. K.

Ena od teh je prav gotovo zakon o delovnih razmerjih. Tudi pri pokojninski reformi zaudarja po tem, da še nismo rekli zadnje. Nedavno tega je bil sprejet zakon o varnosti in zdravju pri delu, v katerega smo veliko vložili. Sindikatu daje kar precej. Obstati samo pri tem, da pač nekaj daje in mi tega ne zagrabimo, ne šteje.

Pa se vrnimo k zakonu o delovnih razmerjih, v katerem že samo eden od členov resno kliče in je vreden resne presoje: to je neplačani odmor za malico. Plačani odmor je menda še zadnja delavška trdnjava socializma in ta mora slej ko prej pasti, pravijo delodajalske organizacije. Kako jim pri tem streže vlada, pa tako n. vredno omembe. Ve se, na čigavi strani je.

Kaj pa sindikati? Kako mi vidimo ta plačani odmor? Brez dileme – ostati mora. Resen konflikt in resen spopad, človek bi rekel na nož. Bodo delavci v tovarnah zaradi tega obstali, bodo ulice in ceste polne protestnikov, bodo sindikalni voditelji popeljali delavstvo tudi po to pravico? Zagotovo se brez konflikta ne bo izšlo. Mar že res s tako politiko, kot se kaže in jo je slutiti, kot lokomotiva brez zavor drvimo v totalno izkoriščanje in izžemanje delavstva in v nemogoče socialne razlike in razslojevanje? Videti edino filozofijo oziroma formulo rešitve in uspešnosti podjetja v tem, da odpušča delavce in jih nato zaposluje za določen čas z nizkimi plačami, z ukinjanjem regresa za letni dopust, z ukinjanjem regresa za malico in potnih stroškov za prevoz na delo, skratka z ignoriranjem in obidenjem kolektivne pogodbe, je nevarna in žal tudi nalezljiva bolezen. Možnost zaposlovanja poceni tuje delovne sile in zaposlovanja na črno nekako zaokroži to rešilno formulo. Ker pa ta formula danes ne zdrži pravne presoje – to vedo tudi tisti, ki jo uporabljajo – in jo pravi delavski sindikati napadajo, kjer se le da, in s tem grenijo življenje nekaterim menedžerjem, tudi na drugi strani ne držijo križem rok in iščejo rešitve tako, da želijo to formulo uzakoniti. In kje najti večjo priložnost in možnost kot pri zakonu o delovnih razmerjih in v nadaljevanju v kolektivnih pogodbah? Če jim ta namera uspe ali pa ne, ima delavec najmanj dve možnosti: da reče: to je pravi sindikat, ali pa on drugo, sočno: k... pa tak sindikat.

Ali če končam s prisposodbo: že prva jesenska slana jih je pomorila.

PRAVNI § VETOVALEC

Igor Pišek, dipl. iur.

Delovno razmerje za določen čas

Delodajalec je sklenil pogodbo o zaposlitvi z delavko za določen čas, in sicer do 30. junija. Delavka je tudi po preteku tega datuma delala še naprej, delodajalec pa jo je 20. avgusta obvestil, da je pogodba o zaposlitvi že prenehala in naj ne hodi več na delo. Kako ravnati v takšnem primeru?

Zakon o delovnih razmerjih določa v 1. odstavku 18. člena, da če ostane delavec na delu tudi po času, ko bi mu moralo delovno razmerje prenehati, se šteje, da je delavec sklenil delovno razmerje za nedoločen čas. Ker je delavka ostala na delu tudi po 30. juniju in je delodajalec temu nasprotoval šele 20. avgusta, se šteje, da je delav-

ka zaposlena za nedoločen čas. Delodajalec lahko sedaj razveže pogodbo o zaposlitvi le pod pogojem in iz razlogov, ki jih določa zakon. V primeru, da delodajalec delavki ne bi dovolil delati, bi le-ta še vedno bila upravičena do plače in drugih prejemkov, kar vse pa bi verjetno morala nazadnje iztožiti pred pristojnim sodiščem.

Ekonomsko-socialni svet je ta torko obravnaval predlog zakona o delovnih razmerjih, kot so ga predlagatelji pripravili za drugo branje v državnem zboru. Ker je k zakonu vlada dodala kar precej amandmajev, je bilo največ različnih mnenj prav o teh novih rešitvah. Ker je bilo odprtih preveč vprašanj, bodo predsedniki socialnih partnerjev v prihodnjem tednu skušali uskladiti vsaj nekaj vprašanj, o katerih so mnenja najbolj različna. Šele po tem usklajevanju bo zakon lahko šel na vlado in ta ga bo poslala v državni zbor.

Kot je uvodoma povedal minister za delo Tone Rop, je zakon o delovnih razmerjih zelo pomemben, postavil bo namreč temelje slovenskega gospodarstva in omogočil prehod v modernejšo družbo. Čeprav je zakon pripravljen skladno z načeli, veljavnimi v razviti Evropi, je bilo o njem dosedaj izraženih zelo veliko zelo različnih stališč.

Socialni partnerji so opravili že nekaj razprav o tem zakonu, tudi nekaj rešitev njim je uspelo uskladiti. Dokaz, da je zakon kar dober, je po Ropovih besedah tudi uravnotežena kritika z obeh strani, delodajalske in delojemalske.

Temeljni cilj zakona je zaščita šibkejšega partnerja, torej delavcev. Sicer pa bodo odnosi pri delu po sprejetju novega zakona o delovnih razmerjih bolj pregledni, konflikte bo lažje reševati, odnosi bodo bolj fleksibilni, zaradi vsega tega bo trg dela lahko bolj zaživel.

Rop je že uvodoma opozoril na to, da delodajalci vse pogosteje sklepajo z delavci le delovna razmerja za določen čas, teh je kar 70 odstotkov. Zaradi tega je pri nas preveč državljanov drugega reda. Predlagatelji zakona so to upoštevali in v zakon vnesli določbe, ki bolj ščitijo delavce, ki nimajo pravega delovnega razmerja. Tudi naša država namreč želi uveljaviti standarde evropske socialne države.

Rop je omenil tudi dileme o malih delodajalcih, ali naj bo meja pri petih ali desetih delavcih, ali naj imajo zaposleni pri malih delodajalcih manjše pravice kot zaposleni pri velikih delodajalcih.

Za dileme o odgovodi delovnega razmerja delavcem iz osebnih razlogov je Rop dejal, da so v zakon vgradili sindikalni veto, zaradi česar je rešitev sprejemljiva.

Neštete odmora za malico v delovni čas po Ropovih besedah ne bo ogrozilo nobene pravice zaposlenih. Vlada je za vsak primer pripravila še dodatni amandma, po katerem se osnovne plače in dodatki po drugačnem šteju delovnega časa ne bodo v ničemer spremenile.

Za bolniške je Rop dejal, da so našli kompromisno rešitev, pa kateri bodo obolenim v primeru nesreče pri delu ali poklicne bolezni delodajalci plačevali nadomestilo prvih trideset dni, v vseh drugih primerih pa bodo delodajalci bolniško nadomestilo plačevali le 20 dni.

Za sejo so socialni partnerji pripravili zelo veliko amandmajev in drugih predlogov. Tudi tokrat so sindikati bili pri tem plodnejši kot gospodarska zbornica in druge organizacije delodajalcev.

Če je cilj res zaščita šibkejših, je treba pripomniti, da bodo predstavniki delavcev bolj prisluhnili, je

uvodoma povedal Dušan Semolič. Še posebej bi zakon moral preprečevati sklepanje delovnih razmerij le za določen čas, kar je sedaj prevladujoča praksa. Če bi delodajalci to nadaljevali, bi se negotovost kmalu razširila na vse delavce. Načelo fleksibilnosti urejanja delovnih razmerij ne sme delodajalcem omogočiti, da bi delavce metali na cesto, kadar koli si bi to zaželeli.

Posebej je Semolič nasprotoval 17. amandmaju, kot ga je predlagala vlada. Če bi bil ta amandma sprejet, bi iz zakona izpadle določbe, ki zadevajo dodatke za posebne pogoje dela, povračilo stroškov v zvezi z delom, pravica do regresa za letni dopust, pravica do odpravnine ob upokojitvi. Semolič je menil, da bi moral pravico do teh prejemkov in povračil urejati zakon (tako je tudi sedaj), višino regresa, odpravnin in

niki delodajalcev usmerili le na nekaj vprašanj. Posebej so izpostavili določbo, po kateri bo delovno razmerje za določen čas mogoče podaljševati le dve leti, po njihovem mnenju naj bi ostala v veljavi sedanja ureditev – torej tri leta. Takšno rešitev bi še posebej potrebovali člani obrtne zbornice in mali delodajalci, pri katerih naj bi prišlo do večjega povečanja števila zaposlenih. Miha Potočnik, GZS, je nasprotoval obveznostim delodajalcev do delavcev, ki se izobražujejo v lastnem interesu. V nasprotju s sindikalisti je zagovarjal neštete odmora za malico v delovni čas, češ da to ne bo vplivalo na plače. Podobno je zagovarjal tudi črtanje določb v zakonu, po katerih bo pravica do regresa in drugih posebnih izplačil odvisna le od uspešnosti pogajalcev pri kolektivnih pogodbah.

Ekonomsko-socialni svet o predlogu zakona o delovnih razmerjih

Ker so mnenja preveč različna, jih bodo skušali še uskladiti

drugega pa naj bi partnerji urejali v kolektivnih pogodbah.

Za Svobodne sindikate je nesprejemljiv tudi vladin 18. amandma, po katerem se odmor za malico ne bi več štel v delovni čas. Nasprotovanje je posledica tega, da ni nobenih jamstev, da kot posledica takšne rešitve ne bo prišlo do zmanjšanja plač. Številni dodatki k plačam (tudi norme) so namreč vezani na število dejansko opravljenih ur.

Semolič je zavrnil tudi 20. amandma, po katerem bi lahko delavec delal ponoči tudi več kot en teden (teden bi bil še naprej pravilo), če bi delavec s tem soglašal, oziroma bi soglasje dal reprezentativni sindikat, svet delavcev ali delavski zaupnik. Po Semoličevih besedah bi namreč delodajalci (močnejši partner) delavcu (šibkejšemu) to soglasje lahko kar vsilili.

Predlagal je tudi črtanje drugega odstavka 52. člena zakona, ki dovoljuje, da so rešitve v kolektivnih pogodbah za delavce manj ugodne kot določbe v zakonih. Ker delavci v kulturi, izobraževanju in še kje ne delajo le na delovnem mestu. Predlagano besedilo je mogoče razumeti tako, da bi delavci ostali brez nekaterih povračil.

Predsednik ZSSS je predlagal tudi dopolnitev 203. člena zakona, ki zadeva zlasti obveznosti delodajalcev do sindikata. Tako naj bi delodajalci obveščali sindikat o vseh za socialno-ekonomski položaj in pravice članov pomembnih zadevah na področju poslovanja in razvoja. Delodajalci naj bi bili dolžni tudi zagotoviti obracun in plačevanje sindikalne članarine.

Tudi predstavniki drugih sindikalnih central so opozarjali na ista vprašanja kot Semolič. Po besedah Dušana Rebolja so za Pergam sporne tudi določbe o malih delodajalcih, mednje naj bi bili uvrščeni le delodajalci s petimi zaposlenimi in ne z desetimi, kot piše v predlogu zakona. Zakon o delovnih razmerjih naj bi v primeru stečaja ali prisilne poravnave delavcem zagotovil odpravnine in nadomestila plač.

Dušan Mazalin je v imenu Konfederacije 90 opozoril tudi na obveznosti delodajalcev do delavcev, ki se izobražujejo v lastnem interesu.

Za razliko od sindikatov, ki so dali veliko predlogov sprememb, KNSS kar 54, so se predstav-

Na sejo ekonomsko-socialnega sveta je tako prišlo toliko nasprotnih amandmajev in drugih predlogov, da se o njih sploh ni bilo mogoče opredeljevati. Zaradi nekaterih skoraj drobnjarskih pripomb se je zdelo, kot da se razprava o tem pomembnem zakonu, čeprav je od začetkov minilo že več kot leto dni, šele začela. Zaradi tega je minister za delo Tone Rop, prej je neformalno anketiral predstavnike nekaterih partnerjev, predlagal, naj bi se že v prihodnjem tednu sestala pogajalska skupina, sestavljena iz predsednikov posameznih organizacij. Ta naj bi skušala uskladiti vsaj poglede na najpomembnejše točke. **Po našem mnenju so to: skrajšanje delovnega časa zaradi neštete odmora za malico in pravica do regresa, povračilo stroškov in odpravnin v zakonu.** To dvoje smo izločili zlasti zaradi nestrinjanja sindikatov z rešitvami iz predloga zakona za drugo branje. Verjetno je k temu treba dodati še nekaj želja predstavnikov delodajalcev. Ti so seveda zainteresirani za zmanjšanje svojih dolžnosti in tudi pravic zaposlenih.

V drugi točki je ekonomsko-socialni svet obravnaval predlog ZSSS, da bi zakon o zavarovalnicah omogočal delavcem v zavarovalnicah članstvo v nadzornih svetih zavarovalnih družb. Ker na seji ni bilo predstavnikov predlagatelja zakona, so člani sveta obravnavali le ta predlog in ga soglasno potrdili. Če bo pri tem ostalo, bodo delavci v zavarovalnicah imeli pravico izvoliti tretjino članov nadzornih svetov. Ta predlog je ekonomsko-socialni svet sprejel, ker je po besedah Braneta Mišiča soupravljanje tako urejeno tudi v zavarovalnicah nekaterih bližnjih držav.

Ekonomsko-socialni svet je obravnaval tudi pobudo SKEI, po kateri naj bi pristojni preprečevali delo na črno in uvoz cenene delovne sile iz držav bivše Jugoslavije in bivšega vzhodnega bloka. Kot je povedal minister za delo Tone Rop, so se s SKEI že dogovorili za poseben pogovor. Ker so na ministrstvu za takšne primere že organizirani, bodo po tem, ko bodo dobili konkretnejše podatke, tudi takoj ukrepali. Ekonomsko-socialni svet bo o rezultatih obveščal.

Franček Kavčič

Odločitev o pripravi listine Evropske unije o pravicah je najvišji organ EU sprejel junija letos, sprejeta naj bi bila decembra prihodnje leto na evropskem vrhu v Parizu. Gre za listino, ki bo določala pravice, glede katerih se bodo državljani lahko obrnili tudi na posebno sodišče Evropske unije, verjetno tudi na posebno delovno sodišče. Evropska konfe-

Metka Roksanđić je v pred dnevi najprej sodelovala na seji delovne skupine pri Evropski konfederaciji sindikatov, ki je obravnavala nastajanje nove listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Udeležila se je tudi konference o primernem pridruženju, ki jo je organiziral odbor za zunanje odnose pri ekonomsko-socialnem odboru EU. Njeno poročanje dokazuje, da nas evropske ustanove bolj upoštevajo kot naša vlada. Ker bomo evropsko (skupno) zakonodajo dolžni uporabljati tudi neposredno, je takšno ravnanje vlade tudi dolgoročno škodljivo.

razviti in se tudi razvijamo. Slabše pa je bilo ocenjeno prilagajanje pravnega reda.

Metka Roksanđić je na konferenci govorila o socialnem dialogu kot sestavini evropskega socialnega modela. Povedala je, da država kandidatki ni mogoče ocenjevati zgolj po razvitosti socialnega dialoga in sistemov socialne varnosti. Zavzela se je tudi za ustanovitev bilateral-

Različni metri za socialne partnerje

deracija sindikatov je eden od partnerjev, ki naj bi pripravili svoj pogled na vsebino listine o pravicah na področju dela in sociale. Metka Roksanđić je na seji sodelovala kot predstavnica ZSSS, čeprav Slovenija še ni članica Evropske unije, enako tudi predstavniki še štirih drugih držav. Povabilo k sodelovanju je verjetno posledica želje v Bruslju, da bi kandidatke vplivale že na vsebino nastajajočih listin, ki jih bodo kmalu morale tudi uporabljati.

Po mnenju Metke Roksanđić bodo članice Evropske unije novo listino o pravicah (tudi nekatere druge listine) dolžne uporabljati neposredno. Njihova veljavnost v posameznih državah torej ne bo odvisna od ratifikacije listin in njihovega prevzemanja v nacionalno zakonodajo. Listine bodo takšne, da se bo zaradi njihovega kršenja posameznik lahko obrnil na Evropsko sodišče pri EU.

Strokovna služba pri Evropski konfederaciji sindikatov je pod vodstvom Erika Carlslunda, pomočnika generalnega sekretarja, že pripravila nekaj predlogov o tem, katere pravice naj bi listina vsebovala in kakšne naj bi bile iz nje izhajajoče obveznosti. Zaenkrat se je omejila na politične, ekonomske in socialne pravice. Pri listini ne gre za to, da bi vanjo zapisali čim več pravic, ampak le nekatere – bistvene. Ena od njih je pravica do stavke, ki je tudi pri nekaterih članicah Evropske unije dokaj omejena. Najbolj omejena je naprimer v Veliki Britaniji.

Metka Roksanđić je prepričana, da bo nastajajoča listina o pravicah ustvarila velik politični pritisk na posamezne države že v času svojega nastajanja. Članice si namreč ne bodo mogle privoščiti, da bi bila njihova zakonodaja slabša od skupne, saj bi se v tem primeru državljani lahko obračali

neposredno na Evropsko sodišče.

Delovna skupina pri Evropski konfederaciji sindikatov je tako pripravila predloge, o katerih bo izvršni odbor odločal 15. in 16. septembra. Ker je Evropska konfederacija sindikatov priznan partner Evropske unije, ni nobene bojzani, da njeni predlogi ne bi imeli primerne teže.

Metka Roksanđić je sodelovala tudi na konferenci o primernem združenju, ki jo je organiziral ekonomsko-socialni odbor EU. Na njej so sodelovali tudi predstavniki drugih socialnih partnerjev iz naše države (Joško Čuk iz GZS, Vitko Roš iz Združenja delodajalcev, Barbara Miklavčič iz Zveze potrošnikov Slovenije in Martin Nose iz Zadržne zveze Slovenije). Uvodoma so bila na konferenci predstavljena poročila o dejanskem stanju pri približevanju Evropski uniji. Za našo državo je bilo rečeno, da smo kar primerno gospodarsko

negativna odbora EU in naše države, v katerega bi bili vključeni vsi socialni partnerji. Ker EU zoper to nima pomislekov, se je očitno pri nas ustavilo na pristojnem ministrstvu, je prepričana Roksanđićeva. Naša udeleženka je konferenci tudi predlagala, naj bi prihodnja srečanja potekala tudi v našem jeziku, saj bi to omogočilo sodelovanje ljudi, ki problematiko dobro poznajo, vendar se v tujem jeziku (angleščini in francosščini, včasih tudi v nemščini) ne znajo izražati.

Naj pri tem omenimo, da je po poročanju Dela in Dnevnika (9. 9. 1999) Gospodarska zbornica Slovenije vključena v kar 27 od 31 pogajalskih skupin za posamezna področja. Iz tega lahko zanesljivo sklepamo, da ima naša oblast dva metra, enega za delodajalce, drugega pa za delojemalce in njihove reprezentante. Kam to vodi, bo pokazala že bližnja prihodnost.

F. K.

Inexa zadovoljna s Štorčani

Prejšnji petek je vodstvo švedskega koncerna Inexa, ki je letos prevzel Jeklo Štore, predstavilo dosedanje rezultate in nekatere načrte. Iz tega, kar so povedali predstavniki koncerna in domači direktor, je mogoče razbrati obojestransko zadovoljstvo.

Po besedah Karla Davida Sundberga, lastnika in predsednika nadzornega sveta Inexe, se je nadzorni svet prejšnji teden prvič sestel v Štorah. Člani nadzornega sveta so se posebej srečali z ministrico za gospodarske dejavnosti Teo Petrin. V tem začetnem obdobju gre zlasti za izmenjavo na kulturnem področju, Švedsi spoznavajo naš način razmišljanja, Slovenci pa švedskega. Sundberg je vesel, ker je v Štorah že opazil pozitivne spremembe, ki so sad kulturne izmenjave med sedežem matičnega podjetja in letos prevzeto tovarno.

Christer Olson, predsednik in generalni direktor grupacije Inexa, je dodal, da je v nekaj mesecih v Štore prišlo 25 strokovnjakov iz Švedske in nekaterih drugih držav. V Slovenijo so prišli, da bi pomagali poiskati pot v razvoj. Usmerili so se zlasti na pove-

čanje prodaje, učinkovitosti in spremembo kulture vodenja.

V teh mesecih, kar je Inexa postala večinski lastnik štorske železarne, so opravili remont opreme za kontinuirano vlivanje in investirali v novo laboratorijsko opremo. Začeli so izdelovati povsem nov izdelek – manjše profile za ladjedelništvo. Računajo, da bodo to jeklo prodajali zlasti na Hrvaško in v Italijo. Načrtujejo tudi proizvodnjo jekla z boljšo obdelavnostjo – XM jekla.

Na tiskovni konferenci so nastopili (od leve proti desni): Janez Špes, direktor Uniorja Zreče, Christer Olson, predsednik in generalni direktor grupacije Inexa, Karl David Sundberg, lastnik in predsednik nadzornega sveta Inexe, Leif Östlund, izvršni direktor Scanie.

Eden od ukrepov za zmanjšanje stroškov bo nadomestitev dveh ogrevalnih peči za dve liniji v valjarni z eno samo pečjo.

Na tiskovni konferenci je sodeloval tudi Janez Špes, direktor Uniorja Zreče, ki je 20-odstotni lastnik Inexe. Povedal je, da je Unior dolgoletni odkupovalec štorskega jekla, že lani je povečal nakupe. Za lastništvo Štor se je odločil, ker načrtuje še nova povečanja nakupov.

Leif Östlund, izvršni direktor grupacije Scania, je povedal, da so Štore dober zgled, kako je proizvodnja in trgovina mogoče širiti v obojestransko korist.

Slovenska podjetja po njegovih besedah dobro sodelujejo s podjetji iz severne Evrope, so zanesljiv dobavitelj jekla in odkovkov za avtomobilsko industrijo. Slovenija pa je za Švede zanimiva tudi zaradi tega, ker bo lahko odprla vrata za trgovanje z državami bivše Jugoslavije.

Na naše vprašanje, kako je v novi lastniški sestavi poskrbljeno za zaposlene in kaj si lahko obetajo v bodoče, je Sundberg odgovoril, da se za zaposlene ni spremenilo nič. Ker se švedski sistem zelo malo razlikuje od našega, za sodelovanje s predstavniki zaposlenih ni ovir. Z obema sindikatom ima vodstvo zgledne odnose, srečujejo se enkrat mesečno in obravnavajo vsa pomembna vprašanja. Da so odnosi zgledni in da se za zaposlene ni spremenilo nič, je povedal tudi Marjan Mačkošek, direktor Inexe Štore. Vse kaže, da bodo zaposleni v Inexi Štore kmalu dobili tudi svet delavcev. Naj dodamo, da smo te dni v uredništvu prejeli novo številko Inexe Inside, glasila grupacije, ki izhaja v šestih jezikih. V tej številki je Štoram posvečenih kar 11 strani, objavljene so tudi fotografije sindikalnih funkcionarjev v podjetju in predsednika SKEI.

F. K.

Kako naj delavka z okvaro hrbtenice pride do invalidnine

Petra Malešević je stara 37 let in ima 18 let delovne dobe, delala je kot pomivalka črne posode (mišljeni so lonci in druga velika posoda) v kuhinji Maximarketa. Pred skoraj dvema letoma so se ji začele večje težave s hrbtenico. Februarja lani jo je zaradi okvare - hernia disci med četrtim in petim ledvenim vretencem - na Ortopedski kliniki v Ljubljani operiral dr. Ludvik Travnik. Od takrat dalje je vseskozi v bolniški. Dvakrat je bila tudi na rehabilitaciji v zdravilišču, od tega enkrat na stroške sindikata Maximarketa. Območna enota Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v Ljubljani je pred časom zavrnila predlog za priznanje invalidnine, priznala ji je le 30-odstotno telesno okvaro.

Pokazala nam je dve odločbi in izvedensko mnenje. Po prvi odločbi ji je območna enota Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje iz Ljubljane priznala 30-odstotno telesno okvaro. Ker zavarovanka nima najmanj 50-odstotne okvare, ji ZPIZ ni priznal invalidnine. Odločbo je podpisal direktor območne enote Bojan Rangus. Po drugi odločbi, tudi to je podpisal Bojan Rangus, je zavarovanka Petra Malešević razporejena v tretjo kategorijo invalidnosti, nastale zaradi posledic bolezni. Po tej odločbi ima zaradi tega, citiramo: "pravico do razporeditve na drugo ustrezno, pretežno sedeče delo, brez pogostega sklanjanja, pripogibanja, brez pogostega vstajanja in vsedanja, ter ni za delo, kjer bi morala prenašati ali dvigati težja bremena od 10 kg." Takšno delo je sposobna delati poln delovni čas. V odločbi tudi piše, da je organizacija, v našem primeru Maximarket, delovnega invalida dolžna obdržati na delu in

ga razporediti na drugo ustrezno delovno mesto. Izvedensko mnenje, ki je osnova za obe odločbi, so podpisali Rasto Stok, dr. med., specialist ortoped, Igor Drinovec, dr. med., specialist internist, prim. Janez Remškar, dr. med., specialist pulsolog, in Biserka Davidovič, dipl. psihologinja.

V rubriko glavna bolezen, ki bistveno vpliva na delovno zmožnost, so zapisali: lumboisalgija dex., šifro bolezni so označili s številko 51,1. Po mnenju komisije je zdravljenje končano. Delavka svojega dela, pomivanja posode, ni več zmožna opravljati, zmožna pa je za druga dela in to polni delovni čas.

Njen šef v službi je Franci Lavrač, ki je hkrati tudi predsednik republiškega odbora Sindikata delavcev trgovine Slovenije in predsednik tega sindikata v Maximarketu. Ko mu je delavka prinesla te

paperje, se je zgrozil. Pravi, da v firmi dela, kot naj bi ga po novem opravljala, nimajo. Če jim ga pride kdo od zdravnikov ali drugih, ki so Petro poslali nazaj na delo, pokazati jih bo Maximarket nagradil. Ker bivša pomivalka posode, ki nima nobene izobrazbe, drugega dela v podjetju ne more dobiti, pomeni odločba ZPIZ le to, da je spet na plačnem seznamu Maximarketa. Socialno zavarovanje jo torej daje spet na skrb podjetju, ki pa po Lavračevem mnenju ni socialna ustanova. Najelegantnejše bi naredili, če bi invalidsko prizadeti delavki plačevali nadomestilo plače in ji dovolili, da ostane kar doma.

Ker pa v podjetju in sindikatu ne verjamejo, da so odločne ZPIZ pravilne, so Petri Malešević pomagali sestaviti pritožbo na odločbi in izvedensko mnenje. Kot nam je povedala prizadeta delavka, se je na odločbe nameravala pritožiti tudi njena lečeča zdravnica dr. Mojca Fatur, ki jo je tudi napotila na ZPIZ, v prepričanju, da bo dobila pravico do invalidnine za telesno okvaro.

Franci Lavrač se ob njenem primeru vseeno sprašuje, ali je naša opredelitev za socialno državo ostala le na papirju. Prepričan je, da imamo socialo zato, da pomaga tistim, ki ne morejo živeti od dela. Prav zaradi tega smo po Lavračevem mnenju zdravstveno in pokojninsko zavarovani. Podjetja pa sedaj ne morejo biti več socialne ustanove, saj trg tega več ne prenese.

Za mnenje o tej zadevi smo vprašali še Lučko Böhm, svetovalko predsedstva ZSSS. Povedala je, da bi moral predstavnik Maximarketa, ki je sodeloval na obravnavi pri ZPIZ, povedati, da takšnega dela v podjetju nimajo. Po njenem mnenju je za delavko s 30-odstotno telesno okvaro mogoče poiskati delo pri kakšnem drugem delodajalcu, naprimer invalidskem podjetju. Prav pa je, da se je delavka na odločbo pritožila.

Ministrstvo se je hitro odzvalo

Prejšnji teden smo ministrstvu za ekonomske odnose poslali pobudo za pogovor o posledicah združevanja trgovskih družb. S predstavniki ministrstva smo se želeli pogovoriti zlasti o posledicah združevanja in prevzemov na zaposlitveni položaj trgovskih delavcev.

Na naše pismo se je državni sekretar Anton Grabeljšek hitro odzval in nas že v ponedeljek sprejel na pogovor. Povedali smo mu, da ti procesi vplivajo na trg delovne sile tako, da znižujejo ceno dela in pravice trgovskih delavcev, zapisane v kolektivni pogodbi dejavnosti. Posebej smo ga seznanili z možnimi posledicami Merkurjevega prevzema Kovinotehne.

Predstavniki ministrstva so nam obljubili, da bodo naše ugotovitve skrbno proučili in upoštevali pri izdaji mnenja o prevzemu Kovinotehne.

Sandi Bartol, sekretar

Sindikata Baumaxa zahteva spremembe pri plačah in nadomestilih

Po proučitvi kolektivne pogodbe in izplačil je predsednica Sindikata Baumaxa Greta Forster pisala direktorju pismo, v katerem je precej resnih zahtev v korist zaposlenih. Na prvo mesto je postavila zahtevo za 25-odstotno povečanje osnovnih plač. Zahteva tudi desetodstotni dodatek za popoldansko delo in izplačilo razlike do polnih plač zaradi uveljavitve letošnje eskalacije. Poleg tega zahteva sindikat tudi preverjanje razporejanja v tarifne razrede, saj so nekateri delavci razvrščeni v prenizke razrede.

Od direktorja Emila Koprivca zahteva sindikat tudi takojšen obračun plač, skladen s kolektivno pogodbo. Direktor ima za odgovor deset dni časa, v tem času naj bi imenoval tudi pogajalca.

F. K.

Franček Kavčič

Jože Kozina, predsednik sindikata KNG v Melaminu

Ukrepati moramo proti trendu slabšanja rezultatov

Predsednik sindikata v Melaminu je postal leta 1994, funkcijo pa je sprejel pod določenimi pogoji. Hotel je, da se sindikat člansko, finančno, strokovno okrepi. Dober sindikat je tisti, ki ima tudi denar. Zato so v KNG v Melaminu že leta 1994 sami povečali članarino na en odstotek, tri leta prej, kot je to storil sindikat kemije in gumarstva. Razliko 0,4 odstotka so vezali, tako da se je počasi nabralo okoli dva milijona tolarjev.

"S tem denarjem pomagamo članom v stiski. Člani seveda morajo to vrniti, brezobrestno, največ pa lahko damo 70.000 tolarjev," je dejal Jože Kozina. "Največji problem so nizke plače."

"Kakšne so plače zaposlenih v Melaminu?"

"Dosegamo povprečje gospodarstva Slovenije, za panožnim pa zaostajamo približno za 20 odstotkov, čeprav smo bili leta 1997 skoraj na panožni ravni. Zadnje leto je bilo poslovanje slabše in to se je poznalo tudi pri plačah zaposlenih.

V občini pa so naše plače dobre, saj kar za petino presehamo povprečje plač v njej.

Vendar so za sindikat take plače prenizke, zato se trudimo, skupaj z drugimi, da bi naša proizvodnja in prodaja začeli naraščati. Seveda je za to najbolj odgovorna uprava, in zato smo letos prek nadzornega sveta spomladu zamenjali upravo. Prvi rezultati kažejo, da se poslovni rezultati izboljšujejo."

"Kakšna je lastniška struktura v Melaminu? Kolikšen delež še imajo zaposleni?"

"V začetku je bil lastniški delež zaposlenih dokaj velik, okoli 36 odstotkov, v zadnjih letih pa se je močno zmanjšal. Ne vem natanko, vendar menim, da smo zaposleni lastniki kvečjemu kakih 15 odstotkov firme. Delnice so prodali predvsem upokojenci in družinski člani, v zadnjem času pa jih prodajajo tudi zaposleni. Kaže, da potrebujejo denar a

Ko se je podjetje lastninilo, je tudi takratna uprava precej pripomogla h kasnejši lastniški strukturi, saj je zaposlene premalo obveščala.

Najmočnejši lastnik je nacionalna finančna družba."

"Dejali ste, da sta svet delavcev in sindikat 'izsilila' zamenjavo vodstva v letošnjem letu."

"Ne bi dejal, da smo jo izsilili. Smo pa pritiskali na nadzorni svet in druge lastnike, saj smo na podlagi trendov gibanja rezultatov prišli do spoznanja, da so spremembe potrebne. S pripombami smo dosegli, da je bivši direktor ponudil odstop, saj je spoznal, da s svojim načinom vodenja podjetja in s svojo vizijo razvoja podjetja ne bo uspel. To smo z zadovoljstvom in olajšanjem sprejeli in v soglasju z vsemi odločujočimi dejavniki za novega direktorja izbrali Srečka Štefaniča, vodjo najbolj uspešne proizvodne enote kemija, ki je ponudil najbolj prepričljiv program razvoja podjetja."

"Ali je bilo v lanskem poslovnem letu kaj izgube?"

"Da, bila je izguba, ne velika in po zelo dol-

Prihodnost zagotavljajo predvsem zaposleni

V kočevskem podjetju Melamin so sredi poletja zamenjali upravo zaradi slabih poslovnih rezultatov - Nova uprava stavi na nove naložbe in predvsem na prizadevnejše kadre

V podjetju Melamin v Kočevju so sredi letošnjega leta zamenjali upravo. Vzrok: podjetje ni dosegalo rezultatov, ki bi obetali izpolnitev letnega plana, to je okoli 70 milijonov tolarjev "plusa". Podjetje je lani poslovalo s skoraj stomilijonsko izgubo in nadaljevanje neugodnih poslovnih rezultatov je lastnike, največji je Nacionalna finančna družba, pripravilo do zamenjave vodstva. Krmilo je v roke prevzel Srečko Štefanič, dosedanji vodja proizvodne enote kemija. Po nenapisanem pravilu se novemu vodstvu naj ne bi gledalo pod prste sto dni. Ker pa naš namen ni bil ocenjevati delo novega vodstva, pač pa nas je zanimala njegova razvojna vizija, smo se v Melaminu pri direktorju oglašili prej. Pogovorili smo se tudi z Jožetom Kozino, predsednikom sindikata KNG v podjetju.

gem času. Vendar je pomembnejši trend in ta se je slabšal, rezultati so bili vse slabši. Ukrepati je bilo treba proti poslabšanju rezultatov.

Tega smo se med drugim lotili tako, da ukinjamo program laminatov, ki je že leta problematičen, saj je zastarel in ne prinaša dobička. Poiskati pa bo treba novo delo za okoli 35 ljudi. Z notranjimi prezaposlitvami bi jih lahko zaposlili največ 12, tako je dejal direktor, preostali pa naj bi postali tehnološki presežek. Pogovorili se bomo z vsakim od teh delavcev in skušali najti najustreznejšo rešitev zanj. V igri je več možnosti in mislim, da nihče ne bo šel na cesto.

Lani nam je uspelo izboriti podjetniško kolektivno pogodbo, v kateri je zapisano tudi, kako reševati takšna vprašanja.

Ljudem je treba predstaviti problem in skupno najti rešitev, ne pa kar sestavljati sezname presežnih delavcev, kot so se tega lotevala nekdanja vodstva. Ljudje so dobivali kar sporočila, da so določeni za tehnološki presežek ali pa so bili v naj-

boljšem primeru obveščeni, da se tak ukrep predvideva. Travme ljudi so bile velike in česa takega ne smemo ponoviti.

Z direktorjem smo se dogovorili, da bomo to vprašanje reševali postopoma. Program laminatov, ultrapas plošč, je namreč zastarel, oprema je stara 30 let. Zato je boljše to dejavnost ukiniti in vlagati sredstva v donosno proizvodnjo smol, lakov, lepil."

"Ali lahko rečete, da se je stanje že izboljšalo, denimo med vodstvom in sindikatom?"

"Odnosi so se nesporno izboljšali, tudi vzdušje med zaposlenimi; navsezadnje zaupamo novemu vodstvu.

Tudi informiranje zaposlenih, sindikata in sveta delavcev je postalo dobro. V preteklih letih ni

bilo tako, zlasti ne med lastninskim preoblikovanjem podjetja. Sindikat je takrat obveščal delavce, kolikor je pač imel podatkov na voljo.

Pred leti je bilo vzdušje med zaposlenimi slabo, delavci niso bili informirani, vodje so bili nekako vzvišeni do zaposlenih, a ne vem, zakaj. Naloga vodje je, da naredi ljudi uspešne, ne pa da jih šikanira, brez razloga priganja in tako naprej. Stanje se je sicer izboljševalo, vendar menim, da vodjem v Melaminu še nekaj manjka, da bi bili pravi vodje. Seveda ni mogoče pričakovati takojšnjih rezultatov, za izboljšanje si je treba vzeti dovolj časa."

"Ste član nadzornega sveta Melamina. Kakšen je odnos članov sveta, predstavnikov kapitala do predstavnikov zaposlenih?"

"Sem eden od dveh predstavnikov zaposlenih v šestčlanskem nadzornem svetu Melamina. Moram reči, da so drugi člani sveta, predstavniki kapitala, dokaj dojemljivi za predloge zaposlenih. Denimo, nadzorni svet je naložil upravi, naj podpiše podjetniško kolektivno pogodbo. Niso torej predstavniki lastnikov, ki bi jih zanimal samo donos kapitala, pač pa jih zanimajo tudi urejenosti in odnosi v podjetju.

Odnosi v podjetju so bistveni za njegov uspeh, vendar to večini slovenskih menedžerjev ne gre v glavo. Sindikat namreč ni 'vrag', ki bo samo iskal priložnosti za stavko. Pravi sindikat deluje tako, da se stvari uredijo prej, da stavka ni potrebna."

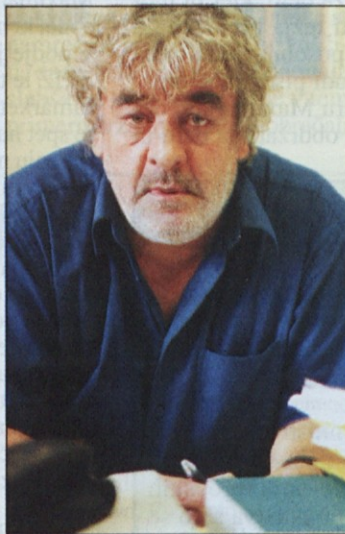
"Kadrovanje ljudi za delo v sindikatu ali v svetu delavcev je najbrže težavna naloga."

"Problem je osveščenost delavcev, zlasti pa članov sindikalnega vodstva in sveta delavcev. Seveda se večina zaposlenih briga le za svoje delo, pravice in predvsem plačo, težko jih je pripraviti, da bi se v podjetju lotili česa več, da bi denimo sodelovali še pri soupravi ali v sindikatu.

Toda če se sindikat ne bi boril, in sindikat so ljudje, ki to počno mimo svojega rednega dela, delavci Melamina ne bi imeli za deset odstotkov višjo izhodiščno plačo glede na panogo."

"Zanimivo je, da imate za deset odstotkov višjo izhodiščno plačo, a za 20 odstotkov od povprečja panoge nižjo povprečno plačo ..."

"Nižja povprečna plača samo dokazuje, da smo neuspešno podjetje. Imamo tudi pravilnik o stimulativnem nagrajevanju, ker pa poslujemo sla-

Jože Kozina

bo, stimulacije ni. Pravzaprav bi glede na sedanje rezultate morali plače celo znižati."

"Pred leti ste v Melaminu imeli razvito skrb za zaposlene, delavci so hodili v zdravilišča, imeli ste počitniške domove itd. Kaj od tega je ostalo do danes?"

"Uprava nam je že prodala dve počitniški zmogljivosti, češ da je to samo strošek za podjetje. Sindikat je nadaljnjo prodajo preprečil. Žal pa te objekte le sproti vzdržujemo. Denar od prodaje omenjenih objektov se je raztopil v poslovnem skladu, čeprav so preostali počitniški objekti potrebni temeljite prenove. Nekaj jih je na Hrvaškem, nekaj na Kolpi in v Čatežu. Slišim pa, da bi sedanja uprava spet prodajala počitniške zmogljivosti podjetja, denimo v Dolu, tu v bližini na Kolpi."

Srečko Štefanič, direktor Melamina

"Fino naravnavanje podjetja"

"Ali bi lahko dejali, da je Melamin v sanacijskem postopku?"

"Postopku, ki ga izvajamo, bi raje rekel fino naravnavanje podjetja, 'fine tuning'. To ni sanacija v grobem pomenu te besede. Imamo sicer manjši program, laminate, ki ga bo treba sanirati, vendar ne gre za sanacijo celotnega podjetja.

Fine tuning pomeni, da je treba večino naporov za izboljšanje delovanja usmeriti v prodajo in v razvoj. Gre za prodor na Bližnji in Dalni vzhod pri izdelkih za obutveno industrijo in pri laminatnih filmih. Melamin ima programske enote kemijo, lesno in obutveno. Kemija je vlečni konj. Program laminatov in filmov so bili pred več kot desetimi leti vlečni konj, pa zdaj niso več, prej narobe, saj so izgubili trg nekdanje Jugoslavije. Samo filmi so nekako uspeli preseči to težavo. Pridobili smo trg v Franciji in ker smo računali na rast tega področja, smo se odločili za naložbo petih milijonov mark v nov stroj, ki ga bomo v kratkem poskusno zagnali. Gre za nižje stroške in možnost uvedbe novih izdelkov."

"Omenili ste razvoj novih izdelkov ..."

"Gre za nove izdelke v kemiji. Ko smo izgubili polovico trga v nekdanji Jugoslaviji, nas je rešil razvoj, da smo lahko hitro našli kupce v tujini. V Avstriji, Nemčiji in Italiji nam je uspelo izredno hitro prodreti predvsem po zaslugi lastnega razvoja. Berem v časnikih, da podjetja ukinjajo, oziroma so ukinjala razvojne oddelke. To je za industrijo velika škoda. V Melaminu menimo, da mora razvoj imeti svojo težo in zato bomo v kratkem registrirali razvoj kot posebno dejavnost. Tako bomo lahko kandidirali neposredno za razvojna sredstva ministrstva za znanost in tehnologijo."

"Ali je v kraju, ki je toliko odmaknjen od središča, lahko pridobiti ustrezne strokovnjake?"

"Zdaj nas je 216, pred petnajstimi leti denimo nas je bilo več kot 400. Zadnja leta, po tranziciji, je bilo v Melaminu zaposlenih okoli 300 delavcev. Zaposlenost pada, vendar v korist boljše izobrazbene strukture. Število zaposlenih zmanjšujemo po mehkih variantah.

Pridobivanje novih strokovnih sodelavcev pa je težavno. V tem pogledu je Slovenija večja od Amerike, saj tam ni težko iti za službo na drugi konec dežele. Pri nas se je težko odločiti za delo v nekaj deset kilometrov oddaljenem kraju, zlasti če gre za prehod iz centra na periferijo. Vendar se tudi to izboljšuje, zlasti če ponudite strokovnjakom ustrezne pogoje za njihov osebni razvoj."

"Vi ste nov človek na direktorskem stolčku Melamina. Ali ste postavili tudi novo ožjo

"Kaj pa je ostalo na področju zdravja pri delu?"

"Delavce pošiljamo redno na zdravstvene preglede, tudi na preventivno letovanje gre do. Dogovorjeno imamo v Čatežu v zimskem času, da gredo tja letovat delavci, ki so vrsto let v podjetju in ki so starejši od 56 let. Podjetje plača bivanje, sindikat pa medicinsko rehabilitacijo. Vsako leto gre od novembra do marca kakih 12 družin za teden dni v Čateške toplice."

"Kako to, da sindikat plača tisto, kar bi moralo biti v interesu podjetja, to je zdravstveno oskrbo?"

"Tako smo se odgovorili z upravo podjetja, ki je želela, da nekaj za preventivne počitnice delavcev prispeva tudi sindikat."

"vodstveno strukturo? Sprašujem s predpostavko, da je bila neuspešna celotna prejšnja vodstvena ekipa, ne le direktor?"

"Zmanjšal sem najožji kolegij direktorja, ki pa sem ga okrepil z enim mlajšim članom. Naredil sem torej le majhne spremembe, ker menim, da ti ljudje lahko dajo več od sebe, če jih postavimo na pravo mesto in spodbudimo. Na primer: pri nas je zaposlen neki Sirijec, ki je bil tudi član kolegija direktorja. Tako je predsedel v podjetju na šestankih ogromno časa, v bistvu pa je dober prodajnik in zelo dobro pozna arabske trge. Zdjaj je odgovoren za dežele Magreba in Turčijo in prvi rezultati pri prodaji v sektorju obutvene industrije se že kažejo.

Seveda je treba res dobre sodelavce dobro stimulirati. Od prometa!"

"Se pravi, da so nekateri zaposleni v podjetju izvezli iz splošnega sistema plač v podjetju, saj samo za njih velja stimulativni del ... Ali se zato pojavlja med zaposlenimi kaj nejevolje?"

"Lani decembra smo podpisali podjetniško kolektivno pogodbo, ki je v povprečju povečala plače za šest odstotkov. Plače so kakih 16 odstotkov nad povprečnimi plačami v občini in kakih šest do sedem odstotkov pod republiškim povprečjem plač v gospodarstvu. Naš cilj je, da z uspešnim poslovanjem zaposleni dobijo boljše plače. To je naloga direktorja družbe. Kot direktor pa moram ugotoviti, kateri delavci prinašajo največ prometa, in jih nagraditi, ker tako pridobijo tudi vsi drugi."

"Kako kaže letos s poslovnimi rezultati?"

"Lansko leto smo zaključili s 95 milijoni tolarjev izgube, letos ob polletju pa mi je že uspelo doseči pozitivno ničlo."

"Čakajte, vi ste direktor podjetja od prvega julija ..."

"No, ne morem reči, da sem za vse to zaslužen jaz. Je pa trend poslovnih rezultatov obrnjen navzgor.

Z nadzornim svetom smo se dogovorili za rebalans plana, ki je za letos predvideval okoli 72

milijonov tolarjev plusa. Ker rezultati v prvih petih mesecih niso kazali, da bi bil ta cilj lahko dosežen, je moral bivši direktor odstopiti. Zahteval sem rebalans plana, ki ga jaz nisem sprejel. Dogovorili smo se za pozitivno ničlo. Rezultati v prvih šestih mesecih, nekaj vpliva pa sem imel že v juniju, so že pokazali pozitivno ničlo. Torej lahko rečem, da sem k njej nekaj pripomogel tudi sam."

"Kakšna vlaganja bo terjala vaša razvojna vizija? Verjetno vam je jasno, kaj bi v naslednjih nekaj letih želeli imeti ..."

"Morda bi najprej nekaj povedal o vlaganjih v zadnjih letih. V času tranzicije smo vlagali manj kot en odstotek prihodka, kar je za takšno dejavnost povsem nesprejemljivo. Na to so nas opozorili svetovalci programa Phare, in po letu 1994 smo začeli pospešeno investirati. Lani smo vložili v razvoj že 6 odstotkov prihodka, letos pa bodo naložbe dosegle 13 do 14 odstotkov prihodka.

Gre za naložbo, ki smo jo začeli lani in končali letos in ki je veljala pet milijonov mark, milijon mark pa smo vložili še v preselitev obrata izdelkov za obutveno industrijo. To je bila od leta 1980 največja naložba Melamina. Naložba sicer še ne daje pričakovanih rezultatov, letos smo načrtovali za petino večjo prodajo teh izdelkov, se pa bo zanesljivo opravičila v naslednjih letih.

Naložbe v prihodnjih letih pa bodo usmerjene v obrat kemije."

"Nekaj proizvodnje pa opuščate ..."

"Ukinili bomo program laminatov, ki ga opuščamo že 15 let. Nekoč je bilo pri njem zaposlenih 60 delavcev, zdaj jih je še 36. Od teh bomo lahko zaradi rasti drugih programov, zlasti v kemiji, zaprosili kakih 12 delavcev. Za preostale pa bo treba najti drugačne rešitve, vendar bomo poskrbeli, da na cesti ne bo ostal nobeden. V Kočevju je invalidsko podjetje Recinko, s katerim se dogovarjamo o prevzemu naših delavcev."

"Kakšno podjetje bo Melamin v prihodnosti?"

"Melamin mora postati eno največjih podjetij na področju proizvodnje melaminskih smol in filmov in temu dolgoročno cilju podrejam vse."

"Kdaj bo ta cilj mogoče doseči?"

"Čez deset, petnajst let. Pri tem bomo morali stalno, iz leta v leto, vlagati v razvoj od pet do šest odstotkov prihodka."

"Zaposlovanja pa v prihodnje ne bo ..."

"Ne bo ga veliko, zaposlovali pa bomo samo strokovnjake, predvsem na področju elektronike, ker je oprema vse bolj računalniško podprta, in inženirje kemije. Ter seveda tržnike. Povečanje prodaje je absolutna prioriteta pri zaposlovanju ta čas.

Za kemične izdelke je glavni trg na zahodu Evrope, predvsem v Nemčiji. Ti trgi so stabilni, vendar pa terjajo izdelke, ki jih ne zna delati vsak ali pa moraš imeti visoko produktivno opremo."

"Ali že zadovoljujete katero od teh dveh zahtev?"

"Od 'high techa' imamo veziva za gumarsko industrijo, kjer je velika prihodnost. Imamo tudi razvit in patentiran odličen izdelek, absorber za vodo. Uporablja se v kmetijstvu, kot vložek v plenihah itd. Pravzaprav so vsi naši izdelki plod lastnega razvoja. Nismo kupili nobene licence.

Omenjena petmilijonska naložba v filme za oplemenitenje iveric pa je naložba v visoko produktivno tehnologijo."

B. R.

Srečko Štefanič

Republiški odbor Sindikata obrtnih delavcev Slovenije je ob letošnjem obrtnem sejmu organiziral že 17. srečanje obrtnih delavcev. Na letališču Levec se je zbralo kakšnih 2500 udeležencev. Za njihovo dobro počutje so v res lepem vremenu poskrbeli Boris Kopitar, Adi Smolar in ansambel Vagabundi. Udeležence so pozdravili predsednik območne obrtne zbornice Zvonko Juteršek, predsednik ZSSS Dušan Semolič in celjski župan Bojan Šrot. Šestim zaslužnim sindikalnim zaupnikom pa je predsednik Sindikata obrtnih delavcev Peter Jančar podelil tradicionalna sindikalna priznanja.

Dušan Semolič je v svojem govoru najprej omenil možnost, da bi v obrti in drobnem gospodarstvu dobilo delo še več ljudi, ki sedaj iščejo delo. Za tem je govoril o položaju zaposlenih v tem sektorju gospodarstva. Posebej je bil kritičen do prakse številnih zasebnikov, ki delavce zaposlujejo le za določen čas, in tistih, ki delavce slabo plačujejo. Največ je govoril o namerah vlade, da skupaj z delodajalci odpravi pravico zaposlenih do malice med delovnim časom. "To poskušajo pri pripravljanju novega zakona o delovnih razmerjih, ko predlagajo, naj se čas za malico ne šteje več v delovni čas. Delodajalci se pri tem sklicujejo, da je njihov predlog skladen s prakso v Evropi. Svobodni sindikati pa se temu upiramo, saj je v Evropi marsikaj, česar naši delavci nimajo, naprimer višje plače in višji standard.

Odpravljanju malice se bomo Svobodni sindikati odločno uprli. Tudi v preteklosti smo se uprli nekaterim nesprejemljivim predlogom in pri tem uspeli. Če bo treba, bomo morali Svobodni spet stopiti skupaj," je svoj nagovor končal Semolič.

Franček Kavčič

Ob sejmu so praznovali tudi obrtni delavci

Priznanja najboljšim

Dušan Semolič je udeležence opozoril na novo nevarnost – ukinitve pravice do malice med delom.

Peter Jančar podeljuje priznanje s plaketo Alojzu Plantanu.

Alenka Kovačič

Vinko Koren se zahvaljuje za priznanje.

Vsakoletno srečanje obrtnih delavcev ni le zabava in prijetno druženje, je tudi najustreznejša priložnost, da se na žlahten način podelijo najvišja priznanja sindikata obrti tistim, ki so s svojim večletnim delom, osebnim zgledom in doseženimi rezultati občutno prispevali k utrjevanju pravnega in materialnega položaja delavcev, zaposlenih v obrti in drobnem gospodarstvu.

Prejemniki priznanj Sindikata obrtnih delavcev Slovenije s plaketo:

Alojz Plantan iz Novega mesta, zaposlen v zasebnem podjetju Ključavničarstvo Lisac v Novem mestu:

Ker je bil prizadeven in uspešen, ga je sindikalno članstvo pred dvema letoma izbralo za predsednika območne organizacije sindikata obrtnih delavcev Dolenjske. Območna organizacija sindikata je pod njegovim vodstvom v zadnjem obdobju izpeljala nekaj odmevnih in uspešnih akcij za promocijo sindikata, pridobivanje novih članov in večjo pravno in socialno varnost zaposlenih v obrti in drobnem gospodarstvu.

Alenka Kovačič iz Brežic, zaposlena v zasebnem podjetju Rolo-kov v Brežicah:

V sindikatu obrtnih delavcev deluje od leta 1991 in opravlja funkcijo predsednice območnega odbora sindikata obrtnih delavcev Posavja. S svojo vztrajnostjo je med delavci v obrti okrepila sindikalno delovanje in sindikat obrti je tako pridobil večje zaupanje in ugled, kar se kaže tudi v precejšnjem povečanju števila članstva.

Vinko Koren iz Velenja, zaposlen v zasebnem podjetju Pečovnik, d. o. o. Velenje:

Njegovo večletno prizadevano delo v sindikatu je odsev njegovega osebnega prepričanja o nujnosti nenehnega boja za socialno pravičnost, pravni red in spoštovanje človekovega dostojanstva. Občutljiv in kritičen je še posebej do grobega kršenja pravic delavcev. Zaradi zaupanja med delavci je že drugo mandatno obdobje predsednik območnega odbora sindikata obrtnih delavcev Velenja.

Rudi Potrč s Ptuja, zaposlen pri zasebni delodajalki Katarini Kojnik, Kovinska galanterija, s. p. Ptuj:

Je odločen zagovornik doslednega spoštovanja delavskih pravic, kar pa je po njegovem prepričanju težko uresničljivo, če večina delavcev ne bo organizirana v sindikatu.

Emil Klep iz Maribora, zaposlen v podjetju Frizerstvo Maribor, d. d.:
Vsa delovna leta je aktiven član sindikata. Prav po njegovi za-slugi, pomagali pa so mu tudi kolegi, v njegovem srednje velikem podjetju skoraj ni zaposlenega, ki ne bi bil član sindikata. Priznanje sindikata je prejel tudi za bogato sindikalno delo in pokončno sindikalno držo.

Peter Klenovšek iz Trbovelj, zaposlen pri zasebnem delodajalcu Elektroradio Rado Klenovšek:

Kot zavzet delavec in predan sindikalni aktivist je zgled drugim članom sindikata. S svojim znanjem in zavzetostjo se vključuje v reševanje problemov članstva in je nepopustljiv do delodajalcev, ko so kršene pravice delavcev.

Emil Klep

Rudiju Potrču je Jančar krepko stisnil roko.

Peter Klenovšek

Boris Kopitar vodi Vagabunde, napravljene v "pleh muziko", med udeležence srečanja.

Adija Smolarja je Kopitar predstavil takole.

Čprav je Smolar "špilal zlo počas", so se plesalci kar hitro vrteli.

Publika je Smolarju nenadoma obrnila hrbet, vzrok je bila dokaj okrogla mladenka na eni od miz.

Sindikalna lista

September 1999 Gospodarske dejavnosti Javni sektor*
(temelj je SKP za gospodarstvo) (nekdanje negospodarstvo)

Prvi del SIT SIT

1. Dnevnice		
– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	3.778,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	1.888,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.315,00
2. Kilometrini (od 27. 8. 1999 dalje)	38,55	38,55
3. Ločeno življenje	67.882,00	55.149,00
4. Prenočilne – Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano (od 1. 7. 1999)		
– po SKPGD (na delovni dan)*	558,00	558,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade		
– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	54.537,00	46.363,00
– za 20 let	81.806,00	69.545,00
– za 30 let	109.074,00	92.726,00
2. Odpravnina ob upokojitvi	339.138,00	514.476,00
oziroma dve plači delavca, oziroma tri plače delavca,		
če je to zanj ugodneje, če je to zanj ugodneje		
3. Solidarnostne pomoči		
– po SKPD – ob smrti delavca	101.732,00	92.726,00
– ob smrti v ožji družini	50.866,00	–
4. Minimalna plača (od 1. 8. 1999)	72.521,00	72.521,00
5. Zajamčena plača	39.981,00	39.981,00
6. Regres za letni dopust		
– najmanj	102.000,00	96.500,00*
– ali največ	za september – 120.044,00	102.000,00
	(70 % povprečne slovenske plače)	

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. V negospodarstvu znaša regres po podpisu aneksa h kolektivni pogodbi (Ur. list RS št. 39/99) za leto 1999 96.500 SIT. Za delavce, katerih mesečna bruto plača za obdobje marec–maj 1999 ne presega 120.000 SIT, znaša regres 102.000 SIT. Do 5. junija se vsem delavcem izplača 85.012 SIT regresa, preostali del pa do 5. januarja prihodnje leto.

Strokovna služba ZSSS

Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije

1. Izhodiščne bruto plače po kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo (Ur. l. RS, št. 37/96), aneks št. 2 (Ur. l. RS, št. 50/99), za SEPTEMBER 1999 v SIT

Zahtevnostna skupina tarifni razred	Relativno razmerje	Izhodiščna bruto plača
I. Enostavna dela	1,00	58.109
II. Manj zahtevna dela	1,12	65.082
III. Srednje zahtevna dela	1,25	72.636
IV. Zahtevna dela	1,45	84.258
V. Bolj zahtevna dela	1,60	92.974
VI. Zelo zahtevna dela	1,90	110.407
VII. Visoko zahtevna dela	2,25	130.746
VIII. Najbolj zaht. dela	2,60	151.084
IX. Izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	3,10	180.139
Eskačija	5,5 % (januar 99)	
Aneks	2,0 % (junij 99)	
Eskačija (Ur. l. RS št. 59/99)	2,3 % (avgust 99)	

Zakon o minimalni plači, o načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 (Ur. l. RS, št. 39/99 z dne 25. 5. 1999)

2. Regres za letni dopust za leto 1999 (v skladu z ZMPUPR, Ur. l. RS, št. 39/99)

- najmanj 102.000 SIT
- največ (70 % pov. plače v RS) 120.044 SIT

3. Povračila stroškov v zvezi z delom

- regres za prehrano SEPTEMBER 1999 16.955 SIT
- dnevnice
 - cela 3.500 SIT
 - polovična 1.750 SIT
 - znižana 1.218 SIT
- kilometrina (od 27. 8. 1999) 38,55 SIT

4. Nekateri drugi prejemki od 1. 1. 1998

JUBILEJNE NAGRADE:
PO KPD ZA SKUPNO DELOVNO DOBO ALI DELOVNO DOBO PRI ZADNJEM DELODAJALCU, aneks št. 2 (Ur. l. RS, št. 50/99)

- za 10 let 58.109 SIT
- za 20 let 87.164 SIT
- za 30 let 116.218 SIT

ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI: 435.636 SIT ali*

SOLIDARNOSTNE POMOČI:

- smrt delavca 290.424 SIT ali*
- ostalo 145.212 SIT ali*

- daljša bolezen
- nadomestilo za ločeno življenje

dogovor delodajalec in sindikat
58.085 SIT ali*

5. Drugo

- minimalna plača (Ur. l. RS, št. 59/99) 72.521 SIT
- zjamčena plača od 1. 8. 1999 (Ur. l. RS, št. 61/99) 39.981 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za JUNIJ 1999 171.492 SIT
- na zaposlenega v RS
- povprečna mesečna bruto plača za APRIL–JUNIJ 99 169.554 SIT
- na zaposlenega v RS
- začasna osnova za določanje višine nekaterih prejemkov (Ur. l. RS, št. 59/99) 145.212 SIT
- bruto 92.726 SIT
- neto
- povprečna mesečna bruto plača po dejavnostih MAJ 99 137.343 SIT
- DJ/27 in 28 Proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov 136.025 SIT
- DK/29 Proizvodnja strojev in naprav 142.312 SIT
- DL/30, 31, 32 in 33 Proizvodnja električne in optične opreme 144.696 SIT
- DM/34 in 35 Proizvodnja vozil in plovil

Pojasnila:

1. IZHODIŠČNE PLAČE:

Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99 z dne 28. 6. 1999), količnik povišanja plač (Ur. l. RS št. 56/99)

Vir: Tarifna priloga h kolektivni pogodbi dejavnosti (Ur. l. RS, št. 37/96), Aneks št. 2; Zakon

2. REGRES ZA LETNI DOPUST:

Vir: Zakon o minimalni plači, načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 (Ur. l. RS, št. 39/99).

3. POVRAČILA STROŠKOV V ZVEZI Z DELOM:

- REGRES ZA PREHRANO: 10 % povprečne mesečne plače na zaposlenega v RS v preteklih treh mesecih;
- DNEVNICE: določene z uredbo;
- KILOMETRINA: 30 % cene super bencina (98 okt.).

Vir: Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95, 5/98), KPD.

4. IZRAČUN NEKATERIH DRUGIH OSEBNIH PREJEMKOV:

- JUBILEJNE NAGRADE: Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99);
- ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI: osnova so tri povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece oziroma mesečne bruto plače delavca, če je to ugodnejše za delavca;
- SOLIDARNOSTNE POMOČI: najmanj ena povprečna bruto plača delavcev pri delodajalcu oziroma ena povprečna bruto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca;
- NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE*: najmanj 40 % povprečne plače delavcev pri delodajalcu ali povprečne plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca;

Vir: KPD, SKP.

Opomba: Zakon o začasnih določilih osnove za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (Ur. l. RS, št. 19/97) določa začasno osnovo za določanje višine prejemkov pod 2, 3 oz. 4. Sprememba osnove je bila objavljena v Ur. l. RS, št. 59/99.

Oskar Komac,
sekretar za ekonomske in finančne zadeve

Zmagovalke iz Montevidea

Nataša Lah se je vrnila s 5. svetovnega prvenstva veteranov v košarki v Montevideu v Urugvaju. Vrnila se je zelo zadovoljna, saj je njena ekipa Veteranke Ljubljane brez poraza osvojila prvo mesto. Izkazale so se tudi ekipe veteranov, ki so osvojile nekaj vidnih mest. Na prvenstvu je skupaj nastopilo 65 ekip iz 20 držav.

Naj povemo, da se bodo veteranke in veterani čez dve leti srečali v Ljubljani, kjer bo prihodnje svetovno prvenstvo. Nataša se želi prek našega glasila zahvaliti vsem, ki so njeni ekipi pomagali zagotoviti sredstva za potovanje v daljno deželo. Posebej se zahvaljuje sindikatom dejavnosti z Dalmatinove 4 v Ljubljani, organizacijam SKEI (tudi območnim in iz nekaterih podjetij), Delavski hranilnici in Atrisu.

Na lokaciji, kjer je nekoč poslovala delniška družba Metalna in njene hčerinske družbe, je v zadnjih letih prišlo do temeljitih sprememb. Delniška družba Metalna se je preoblikovala in preimenovala v Splošno stavbno družbo, hčerinska podjetja so morala v stečaj, na njihovih zdravih temeljih pa so zrastle nova podjetja: to so Metalna ECCE, Palfinger, MIO Metal, Vina in Metalna SRM. Skladno z organizacijskimi spremembami v podjetjih se je reorganiziral tudi sindikat kovinske in elektroindustrije. Tako danes v vseh novih podjetjih na lokaciji bivše Metalne delujejo podružnice SKEI, ki so povezane v Konferenco sindikalnih podružnic SKEI. O delu te konference smo se pogovarjali z njenim sekretarjem Branetom Plavcem.

v Vini, saj je v tem podjetju zaposlenih največ nevalificiranih delavcev, ki so razvrščeni v nižje tarifne razrede. V drugih podjetjih pa se zadnje čase ne srečujemo z večjimi socialnimi problemi. Ob tem je treba povedati, da je Metalna v preteklosti kljub vsem težavam uspela delavcem zagotavljati socialno varnost, saj so ves čas - razen tik pred stečajem - prejeli plače. K temu je s svojo aktivnostjo veliko, če že ne odločilno, prispeval sindikat SKEI," pojasnjuje Plavec. "Z veliko večjimi težavami so se srečevali tisti, ki so bili ob stečajih Metalnih hčerinskih podjetij pahnjani v odprto brezposelnost."

"Podružnice SKEI delujejo v vseh podjetjih, ki danes poslujejo na lokaciji nekdanje Metalne," pravi Brane Plavec. V teh podjetjih je zaposlenih več kot 900 delavcev: v Metalni ECCE nekaj več kot 500, v Palfingerju okoli 180, v MIO Metalu okoli 140, v Vini okoli 35 in v Metalni SRM okoli 50. Poleg omenjenih podjetij posluje na isti lokaciji tudi Splošna stavbna družba, v kateri je zaposlena samo predsednica uprave ter 26 presežnih delavcev, ki jih ne morejo opredeliti kot trajno presežne, ker so po določilih zakona o delovnih razmerjih zaščiteni.

V SKEI je vključena velika večina delavcev

"V vseh omenjenih podjetjih delujejo podružnice SKEI, v katere je vključenih skupno 763 delavcev oziroma več kot 85 odstotkov vseh zaposlenih. Podružnice SKEI pa se povezujejo v Konferenco sindikalnih podružnic SKEI, na čelu katere je predsednik Valentin Tijanič," pojasnjuje Plavec. "Tako organiziran se SKEI bori za uresničevanje in spoštovanje delavskih pravic."

Kako pa delodajalci spoštujejo pravice, ki jih imajo delavci po kolektivnih pogodbah in zakonih?

"Najprej moram povedati, da imajo v vseh podjetjih podjetniške kolektivne pogodbe, kar je v prvi vrsti zasluga prizadevanja in upornosti SKEI. Delodajalci praviloma izplačujejo plače v skladu s podjetniškimi kolektivnimi pogodbami. Kakšnih večjih problemov z izplačilom plač doslej nismo imeli. Samo v zadnjih dveh mesecih so nastali problemi z nepravčasnim izplačevanjem plač v Vini," pravi Plavec. "Najhuje je, kadar prihaja do zamikov in zamud pri izplačevanju plač mimo dogovorov s sindikati, saj to v očeh delavcev sindikatom jemlje verodostojnost. Kakšen sindikat bi to bil, če bi dopustil, da delodajalci izigravajo dogovore, ki jih je po pogajanjih sklenil z njimi? Delodajalci se morajo zavedati, da v zvezi s spoštovanjem že sklenjenih dogovorov sindikalisti ne moremo popuščati. Kar smo se na pogajanjih dogovorili, smo se dogovorili in to mora veljati za obe strani!"

Kako pa je bilo z izplačilom regresa za letni dopust?

"V Palfingerju in v Metalni SRM so delavci dobili regres v skladu s kolektivno pogodbo in v roku," pojasnjuje Plavec. "Delavci v Metalni ECCE so doslej dobili tri obroke regresa, četrtega oziroma zadnjega pa naj bi dobili septembra. Delavci MIO Metala regresa še niso dobili, pogajanja o njegovem izplačilu pa bodo stekla te dni. V Vini pa delavci še niso dobili niti lanskega regresa, kaj šele letošnjega. Zato v Vini delavci že razmišljajo o tem, da bi se za uveljavitev svojih pravic zatekli k bolj radikalnim oblikam sindikalnega boja - če bo potrebno tudi k stavki."

Po besedah Braneta Plavca prejemajo delavci v vseh podjetjih razen v Vini tudi vse dodatke na pogoje dela in druge prejemke po kolektivni pogodbi, seveda vsak po svoji kolektivni pogodbi. Vse podjetniške kolektivne pogodbe namreč ne temeljijo na panožni kolektivni po-

Pogovor s sekretarjem Konference sindikalnih podružnic SKEI v Metalni Branetom Plavcem

Dogovore morata spoštovati obe strani: delodajalci in sindikat

Brane Plavec: V vseh podjetjih imajo podjetniške kolektivne pogodbe, ki jih delodajalci - razen izjem - tudi spoštujejo, kar je velik uspeh SKEI.

godbi za kovinsko in elektroindustrijo, pač pa denimo v Vini sledijo splošni kolektivni pogodbi, v MIO Metalu pa kolektivni pogodbi za gradbene dejavnosti.

Stečaj Metalne ECCE bi prizadel tudi druga podjetja

"Na področju spoštovanja delavskih pravic so ta čas najbolj neugodne razmere v Vini. To podjetje je kupilo podjetje Kovinar, katerega mora še vedno odplačevati. Po drugi strani pa se obseg dela v restavraciji, pri varovanju in čiščenju objektov ter pri sorodnih dejavnostih zmanjšuje."

Tudi Metalna ECCE se srečuje s težavami, saj je v minulih letih ustvarila 1,5 milijarde tolarjev izgube, o čemer smo v Novi Delavski enotnosti že obširno poročali. Kaj bi za druga podjetja pomenil stečaj Metalne ECCE?

"Najbolj bi to prizadelo Vino, saj bi to podjetje izgubilo posle pri čiščenju in varovanju objektov ter pri pripravljanju malic za delavce. Delno pa bi propad Metalne ECCE prizadel tudi druga podjetja, saj zanj opravljajo določena dela. Veliko pa je odvisno tudi od tega, kako bi ukrepal stečajni upravitelj in kakšno proizvodnjo bi v podjetju v stečaju ohranil," pravi Plavec.

Kakšne pa so trenutno socialne razmere v omenjenih podjetjih? "Najhuje so socialne razmere

SKEI zastopa delavce v stečajnih postopkih

Še leta 1990 je bilo v Metalni in njenih hčerinskih družbah zaposlenih preko 3000 delavcev. Konec leta 1993 pa je morala v stečaj Metalna TIO, leta 1995 je šla v stečaj Montaža, leta 1996 je propadel TPI, leta 1997 pa je šlo v stečaj invalidsko podjetje TIS. V vseh omenjenih stečajnih postopkih, ki razen v primeru TIS-a še niso končani, Konferenca sindikalnih podružnic SKEI zastopa preko 1450 članov - v TIO 890, v Montaži 244, v TPI 216, v TIS-u pa jih je sindikat zastopal okoli 100. "S prijavo terjatev smo imeli ogromno dela. Dokumentacijo smo vozili na sodišče dobesedno s kombijem," poudarja Plavec.

Socialne probleme, s katerimi se kljub vsemu srečujejo nekateri delavci, rešujejo v Konferenci sindikalnih podružnic SKEI s pomočjo blagajne vzajemne pomoči. Vanjo je vključenih 260 članov, ki mesečno zanj prispevajo 500 tolarjev, v stiski pa lahko iz nje dobijo brezobrestno štirikrat večji kredit, kot je njihov vložek. Poleg tega pa delavcem, ki se znajdejo v težavah, pomaga s solidarnostnimi pomočmi tudi sindikat. "V času pred stečajem Metalne TIO je sindikat delavcem izdatno pomagal. Spomin na to med delavci še živi. Zato se marsikateri delavec, če se znajde v stiski, zateče po pomoč na sindikat," pravi Plavec. "Res pa je, da so se socialne razmere v zadnjih letih izboljšale. Včasih so delavci stali v vrsti za socialne pomoči, zadnje čase pa jih za socialno pomoč mesečno zaprosi samo pet ali pa še manj. V podjetjih je mogoče zaslužiti, saj lahko mnogi delavci delajo tudi nadure."

Brez sodelovanja med socialnimi partnerji ne gre

Počitniških zmogljivosti podjetja nimajo več, saj so jih njihovi predhodniki prodali, kupnino pa po sprejetem programu namenili za odpravnino trajno presežnim delavcem.

Kako pa Konferenca sindikalnih podružnic SKEI sodeluje z vodstvi podjetij? "Z enimi korektno in dobro, z nekaterimi pa tudi manj uspešno," pravi Plavec. "Lastniki in menedžerji podjetij se morajo zavedati, da lahko težave in probleme, ki se občasno pojavljajo v poslovanju vsakega podjetja, uspešno rešujejo samo, če pride do soglasja med socialnimi partnerji: lastniki, menedžerji in delavci."

Aerodrom Maribor je pred desetletji ustanovila bivša občina Maribor, ki se je razdelila na tri občine: mestno občino Maribor, občino Hoče-Slivnica in občino Miklavž na Dravskem polju. Doslej je vse aktivnosti in postopke v zvezi z letališčem vodila in usklajevala mestna občina Maribor. Prejšnji teden pa so svetniki občine Hoče-Slivnica sklenili, da bodo poslej oni opravljali lastniško funkcijo. Pri tem so se sklicevali na zakon o lokalni samoupravi in odločbo ustavnega sodišča, po kateri naj bi s premoženjem bivših občin, ki še ni razdeljeno med nove občine, v soglasju z vsemi sukcesorji upravljal tista občina, na teritoriju katere se to premoženje nahaja. V občini Hoče-Slivnica so se za to odločili, ker doslej po njihovi presoji še nihče ni ustrezno poskrbel za Aerodrom Ma-

Kdo bo upravljal Aerodrom Maribor?

Rešitev nova letalska linija

ribor. Po besedah župana **Antona Obrehta** želijo med drugim zgraditi železnico do letališča, na njem pa ustanoviti hitro pošto in servis malih letal, urediti restavracijo, poskrbeti za okolje in urediti še marsikaj. V sodelovanju z ministrstvom za obrambo in ministrstvom za promet in zveze pa želijo ustvariti tudi takšne pogoje za delovanje Aerodroma Maribor, da bo podjetje poslovalo rentabilno.

Odločitev svetnikov v občini Hoče-Slivnica je presenetila vodstvo mestne občine Maribor. Župan **Boris Sovič** je na tiskovni konferenci de-

jal, da občina Hoče-Slivnica, za prevzem letališča ni pridobila predhodnega soglasja mestne občine Maribor in občine Miklavž na Dravskem polju. Po besedah mariborskega župana obstajajo različne metode za delitev premoženja nekdanjih občin, zagotovo pa je sprejemanje enostranskih sklepov najslabša med njimi.

Po besedah mariborskega podžupana **Jožeta Protnerja** so mestna občina Maribor, občina Hoče-Slivnica in občina Miklavž na Dravskem polju že oblikovale posebno komisijo za pripravo delitvene bilance premoženja bivše enotne občine. Sklep občinskega sveta občine Hoče-Slivnica o prevzemu lastništva nad letališčem je bil sprejet mimo omenjene komisije, zato po mnenju vodstva mestne občine Maribor ni v skladu z zakonom o lokalni samoupravi in odločbo ustavnega sodišča. Protner zato razume omenjeni sklep tako, da se bo v bodoče občina Hoče-Slivnica na pogajanjih o delitveni bilanci premoženja bivše enotne občine Maribor zavzemala za to, da bi postala večinska lastnica Aerodroma Maribor.

Po Sovičevih besedah ima Aerodrom Maribor resne likvidnostne težave, zato bi potreboval hipotekarni kredit. Doslej sta dali soglasje za njegovo najetje mestna občina Maribor in občina Miklavž na Dravskem polju, občina Hoče-Slivnica pa še ne,

zato letališče kredita še ni moglo najeti. V kratkem bo po Sovičevih besedah treba imenovati tudi novega direktorja Aerodroma Maribor, saj je po pritožbi enega od udeležencev zadnjega razpisa za to delovno mesto upravno sodišče sklep o imenovanju direktorja zaradi nepravilnosti v postopku razveljavilo.

Problematika mariborskega letališča pa je bila tudi v ospredju pogovorov med mariborskim županom **Borisom Sovičem** in ministrom za promet in zveze mag. **Antonom Bergauerjem**, ko je leta konec minulega tedna obiskal Maribor. Na tiskovni konferenci je Bergauer povedal, da potekajo pogajanja z **Adrio Airways** o uvedbi nove letalske linije med Mariborom in Münchnom, ki bi jo bilo ministrstvo za promet in zveze pripravljeno prvo leto tudi subvencionirati. V tem času bi se nova linija uveljavila, verjetno pa bi prišlo tudi do novih povezav. V kratkem naj bi država z Aerodromom Maribor podpisala tudi pogodbo, s katero bo to podjetje prevzelo v upravljanje letališko infrastrukturo, ki je v lasti države. V zvezi s tem, kdo naj opravlja funkcijo lastnika letališča pa je bil minister za promet in zveze jasen: tako kot doslej morajo v soglasju opravljati to funkcijo vse tri občine, ki so nastale iz nekdanje občine Maribor.

Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije

Kolektivna pogodba za dejavnost prevoza blaga v cestnem prometu

V skladu z določili Zakona o določitvi minimalne plače in načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust (Ur. l. RS št. 33/99) objavljamo izhodiščne plače za avgust 1999 po kolektivni pogodbi dejavnosti prevoza blaga (Ur. l. 67/99), ki se povečajo za 2,3 %.

Tarifni razred	R. R.	Izhodiščna plača
I.	1,00	56.174
II.	1,10	61.791
III.	1,23	69.094
IV.	1,37	76.958
V.	1,55	87.070
VI.	1,85	103.922
VII.	2,10	117.965
VIII.	2,50	140.435
IX.	3,00	168.522

Cvetka Gliha, sekretarka SDPZ

Podpisana kolektivna pogodba za Certus, d. d. Maribor

Pogajanja o podjetniški kolektivni pogodbi za podjetje Certus so se začela lani novembra, končala pa 3. septembra. Obe pogajalski skupini sta se sestali na kar devetih sejah.

V pogajalski skupini delojemalcev so bili: **Jože MESAREC** (vodja), **Marjan BOMBEK** (namestnik vodje), **Ankica NERAT**, **Brane MIŠIČ** in **Ivan GRACEJ**.

Pogajalsko skupino delodajalca so sestavljali:

Božidar VARNICA, **Marjan MAKARI**, **Alfonz GRAMC**, **Vera VILČNIK** in **Jasna ŽVIKART**.

SDPZ Slovenije je pogajalski skupini delojemalcev ves čas pogajanj nudil vso strokovno pomoč. Ta je bila potrebna predvsem pri konkretizaciji specifičnih in za Certus značilnih del ter za ohranjanje zaposlitve.

Na svečanosti po podpisu pogodbe, bila je 13. septembra na sedežu podjetja, sta predstavnika obeh partnerjev izrazila zadovoljstvo s strpnimi odnosi na pogajanjih ter pri skrbi za utrditev materialne in socialne varnosti delavcev v okviru sedanjih in bodočih možnosti podjetja.

Cvetka Gliha, sekretarka SDPZ

Jože Mesarec, predsednik SDPZ v Certusu, podpisuje podjetniško kolektivno pogodbo.

Sindikata gostinstva in turizma Slovenije

Izhodiščne plače za gostinsko in turistično dejavnost po panožni kolektivni pogodbi

Po zakonu o določitvi minimalne plače in o načinu usklajevanja plač (Uradni list RS 40/97, 39/99) se minimalne plače in izhodiščne plače od vključno avgusta 1999 povečajo za 2,3 %. Količnik povišanja torej znaša 1,023 in je bil objavljen v Uradnem listu. Izplačilo bo v mesecu septembru 1999.

Tarifni razred	Izhodiščna bruto plača v SIT za polni delovni čas	
I. Enostavna dela	1,00	58.628
II. Manj zahtevna dela	1,10	64.491
III. Srednje zahtevna dela	1,23	72.112
IV. Zahtevna dela	1,37	80.320
V. Bolj zahtevna dela	1,55	90.873
VI. Zelo zahtevna dela	1,85	108.462
VII. Visoko zahtevna dela	2,10	123.119
VIII. Najbolj zahtevna dela	2,50	146.570
IX. Izjemno zahtevna dela	3,00	175.884

Regres za prehrano (od 1. julija 1999) znaša 558 tolarjev na dan
Kilometrina (od 27. avgusta 1999) znaša 38,55 tolarja.

Regres za letni dopust – najmanj – 102.000 tolarjev
– največ – za september 120.044 tolarjev

Zajamčena plača znaša 39.981 tolarjev.

Minimalna plača znaša 72.521 tolarjev.

Povprečna plača na zaposlenega v gostinstvu v RS znaša v obdobju januar–junij 1999, bruto 134.931 tolarjev in neto 87.541 tolarjev.

Karmen Leban, sekretarka SDPZ

Odbojkašice Splošne bolnice Maribor so bile nepremagljive.

vezi, solidarnost in prijateljstvo, ki se rojeva na takih srečanjih, odtehta vse finančne težave," pravi Erih Šerbec.

Rezultati:

Nogomet: 1. Zavod dr. Marjana Borštnarja Dornava, 2. Splošna bolnica Maribor, 3. Splošna bolnica Rakičan Murska Sobota; **Odbojka ženske:** 1. Splošna Bolnica Maribor, 2. Zdravstveni dom Maribor, 3. Socialno varstveni zavod Dutovlje; **Odbojka moški:** 1. Zdravstveni dom

Prispevek k prijateljstvu in solidarnosti v sindikatih

V Mariboru se je konec minulega tedna na 6. letnih športnih igrah Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije zbralo 245 zdravstvenih in socialnih delavcev iz 9 zavodov iz vse Slovenije. Udeleženci iger so se v univerzitetnem športnem centru, kjer so pogoji za tovrstna športna tekmovanja in srečanja naravnost idealni, pomerili v osmih disciplinah.

V košarki so se najboljše odrezale članice iz socialnovarstvenega zavoda Dutovlje.

Čas med tekmami so udeleženci izkoristili za klepet in pogovore o sindikalnih problemih.

tem vidijo sindikalni pluralizem, sam pa vidim v tem le drobitev sindikalne moči in delitev dobrih kadrov v različne sindikate, ki niso oblikovani samo po različnih panogah, temveč celo po različnih poklicih. Poklicni sindikat pa ne more zagovarjati interesov vseh delavcev."

Letne športne igre delavcev zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije sta podprli podjetji Radenska iz Radencev in Vital iz Mestinja. Sicer pa si po besedah Eriha Šerbca v Sindikatu zdravstva in socialnega skrbstva prizadevajo, da njihove športne igre ne bi bile odvisne od sponzorjev, zato so jih tudi tokrat finančno podprli tudi sindikati zavodov in republiški odbor. "Druženje, tkanje medsebojnih

Brez vnetih navijačev tudi tokrat ni šlo.

Kot vedno je bila najbolj atraktivna panoga - vlečenje vrvi.

Maribor, 2. Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, 3. Splošna bolnica Maribor; **Košarka ženske:** 1. Socialno varstveni zavod Dutovlje, 2. Zavod dr. Marjana Borštnarja Dornava, 3. Zdravstveni dom Maribor; **Košarka moški:** 1. Zdravstveni dom Maribor, 2. Zavod dr. Marjana Borštnarja Dornava, 3. Socialno varstveni zavod Dutovlje; **Tenis ženske:** 1. Zdravstveni dom Maribor, 2. Splošna bolnica Maribor; **Tenis moški:** 1. Splošna bolnica Maribor, 2. Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, 3. Zdravstveni dom Maribor; **Streljanje:** 1. Socialno varstveni zavod Dutovlje, 2. Zdravstveni dom Maribor, 3. Zavod dr. Marjana Borštnarja Dornava; **Ribolov ekipno:** 1. Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, 2. Splošna bolnica Rakičan Murska Sobota, 3. Zdravstveni dom Maribor; **Ribolov posamezno:** 1. Marko Štuhec, 2. Stanko Ceiger, 3. Marjan Žurman; **Vlečenje vrvi:** 1. Zdravstveni dom Maribor, 2. Splošna bolnica Maribor, 3. Zavod dr. Marjana Borštnarja Dornava; **Pikado:** 1. Dom počitka Metlika, 2. Splošna bolnica Maribor, 3. Zavod za zdravstveno varstvo Maribor; **Skupno:** 1. Zdravstveni dom Maribor, 2. Splošna bolnica Maribor, 3. Zavod dr. Marjana Borštnarja Dornava.

T. K.

Kljub borbenosti so tekmovanja potekala v prijateljskem in fair play razpoloženju.

V Mariboru so bile 6. letne športne igre Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije

Igre je odprl predsednik Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije Erih Šerbec. Dejal je, da je srečanje namenjeno predvsem medsebojnemu spoznavanju in izmenjavi sindikalnih izkušenj med člani in sindikalnimi organizacijami v zavodu, seveda pa tudi športnim tekmovanjem. Zato je udeležencem zaželel obilo športne sreče in prijetno druženje.

Udeleženke in udeleženci so se pomerili v odbojki, košarki, nogometu, tenisu, streljanju, vlečenju vrvi, pikadu in ribolovu. V zadnji disciplini je Marko Štuhec iz Zavoda za zdravstveno varstvo v Mariboru že vnaprej napovedal, da bo ulovil dve veliki ribi, kar je tudi storil in gladko zmagal. Sicer pa bi bilo nenavadno če Štuhec, ki je doslej zmagal na domala vseh dosežanih športnih igrah zdravstvenih delavcev Slovenije, ne bi zmagal tudi na domačem terenu na obali Drave.

Sicer pa so športna tekmovanja potekala v prijetnem, veselem in prijateljskem razpoloženju, udeležencem iger pa je bilo naklonjeno tudi vreme, saj je bilo sončno in ne preveč vroče.

Tisti udeleženci, ki niso igrali ali navijali, pa so čas izkoristili za pogovore o odprtih vprašanjih in problemih, ki tarejo delavce v zdravstvu in socialnem skrbstvu. "Največji problem so ta čas plače, ki ne ustrezajo zahtevnosti dela in odgovornosti, ki jo imajo delavci v zdravstvu in socialnem skrbstvu," pravi Šerbec. "Res pa je, da zdravstveni in socialni delavci v pogajanjih z vlado in delodajalci ne moremo doseči več, ker so naše sile razdrobljene. Vlada je ena sama, v naših podjetjih in zavodih pa je čedalje več sindikatov. Nekateri v

Saj ni res!?

Boris Kopitar je na srečanju obrtnih delavcev na letališču Levec pri Celju med drugim desetino žensk povabil, naj ugamejo, koliko je težak odojek, pripravljen za pečenje. Odgovorji so bili zelo različni. Žensko, ki je odojka ocenila na 30 kilogramov, je Boris vprašal, ali je že bila poročena. Če bi moškega imela, po Borisovem mnenju za trinajstkilogramski zavitek ne bi mogla reči, da ima 30 kilogramov.

Blondinka

Blondinka se zvečer odpravlja v diško.

"Če do dvanajstih ne bom v postelji, bom prišla domov spat," pojasni mami.

Se eden o blondinki

"Zakaj blondinka hodi z zrnjem na WC?"

"Zato, da nahrani WC-račko!"

Pa še eden o blondinki

"V čem je razlika med blondinko in telegrafskim drogom?"

"Telegrafski drog je zabit v zemljo, blondinka pa v glavo!"

Za konec pa še eden o blondinki

"Kako umirajo možganske celice blondinke?"

"Osamljeno!"

Humoreska

"Fantje, odkrito povedano: mene je malce strah za naše podjetje," je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi zaskrbljeno dejal rezkar Vili. "Bojim se, da se našemu podjetju ne obetajo najboljši časi."

"Zakaj pa si tako črnogled, Vili?" smo povprašali vsi v en glas.

"Poglejte, gospodarska kriza v delovno intenzivnih panogah gospodarstva je čedalje hujša, saj so davki in prispevki na plače pri nas nenormalno visoki. Po drugi strani pa se sedanji vladi kljub temu, da je že tretje leto za državnim krmilom, še vedno ni posrečilo izdelati strategije industrijskega in gospodarskega razvoja Slovenije, zato ne ve, kaj bi z delovno intenzivnimi panogami gospodarstva. Medtem ko se pogoji gospodarjenja doma zaostrejejo, pa je konkurenca na tujih trgih iz leta v leto večja. Vse to ogroža zlasti domačo kovinsko, tekstilno in usnjarskopredelovalno industrijo ter še nekatere panoge," je pojasnil Vili.

"Res je, da ima naše podjetje tako kot vsa delovno intenzivna in izvozno usmerjena podjetja veliko težav. Res pa je tudi, da je naše podjetje v zadnjem desetletju v permanentni krizi, kljub temu pa še vedno ni propadlo," je dejal mizar Tone. "Država vendarle ne more pognati v stečaj vseh podjetij v delovno intenzivnih panogah gospodarstva, saj je v Sloveniji že sedaj preveč brezposelnih."

"Fantje, na to, da je pri nas že preveč brezposelnih, se nič ne zanašajte. Ta država ni prav nič rahločutna, novodobni kapitalisti oziroma lastniki tovarn pa še manj. Samo poglejte, kako mačehovski odnos ima Slovenska razvojna družba do mariborske Metalne, čeprav je v podravski regiji že okoli 30.000 brezposelnih delavcev," je vztrajal pri svojem Vili. "V razvitih državah vlade in državne razvojne družbe težki industriji pomagajo, kadar se znajde v krizi, saj imajo izdelano vizijo in strategijo gospodarskega razvoja države. Pri nas pa lahko še tako perspektivno podjetje propade zaradi trenutnih težav. V takšnih težavah, v kakršnih je danes Metalna, se lahko že jutri znajde tudi naše podjetje. In kdo mu bo potem pomagal?"

"Naše tovarne ne moreš primerjati z Metalno," je ugovarjal kurir Peter. "Za Metalno je predsednik uprave Slovenske razvojne družbe dr. Bodan Topič lepo povedal, zakaj se je znašla v težavah. Tam se je preveč koz paslo na enem travniku."

"Ali boste rekli, da je pri nas kaj drugače!?" je pomenljivo vprašal Vili. "Samo poglejte, koga vse redi naše podjetje, pa boste videli, da se tudi na našem travniku pase preveč koz."

"Na koga misliš?" je zamišljeno povprašal Peter.

"Direktor je v tovarni zaposlil že polovico svojega sorodstva, čeprav imamo dela iz meseca v mesec manj," je začel naštevati Vili. "Ko v tovarni vidiš človeka, ki nič ne dela, veš, da je direktorjev sorodnik..."

"Vili ima prav!" je vzkliknila kuharica Špela. "Moja šefica, ki ima dve levi roki, je direktorjeva svakinja. Čeprav nič ne dela, ima dvakrat višjo plačo kot jaz. Če naredi kaj narobe, pa se ji ne upa nihče nič reči, saj jo ščiti direktor - pa ne kot svojo kozo, temveč kot sveto kravo!"

"Takšnih koz, kot je direktorjeva svakinja, pa je še veliko," je nadaljeval Vili. "Ali veste, da naše podjetje redno sponzorira vse akcije golf kluba, na katerih se zbirajo menedžerji iz celotne regije? Poleg tega naše podjetje ob vsakih volitvah s finančno injekcijo podpre

županovo stranko, da o tem, koliko sredstev daje tovarna iz našega žepa nogometnemu klubu, s katerim simpatizira resorni minister, niti ne govorimo."

"Če bo propadla naša tovarna, bo še prej propadla Slovenska razvojna družba, saj se na njenem travniku pase še več koz in kozlov," se je zarežal skladiščnik Rudi. "Samo poglejte, kak-

šno plačo ima predsednik uprave Slovenske razvojne družbe. Njegova plača je veliko višja od plače resornega ministra, verjetno pa tudi od plače predsednika vlade. In veste, zakaj si je ne more znižati? Zato, ker bi imel potem nižjo plačo kot njegovi podrejeni in kot večina menedžerjev v podjetjih, ki so v lasti Slovenske razvojne družbe. To je pred dnevi po televiziji sam povedal. V nobenem slovenskem podjetju se ne pase toliko požrešnih koz in kozlov kot na pašniku Slovenske razvojne družbe!"

"Joj!" je zaskrbljeno vzkliknila kuharica Špela. "Če je tako, potem pa je v nevarnosti tudi naša država!"

"Zakaj pa?" je vprašal Rudi.

"Zato, ker se še veliko več koz in kozlov kot v gospodarstvu pase pri državnih jasliah."

"Zakaj ste tako zaskrbljeni, saj je rešitev za našo tovarno, Slovensko razvojno družbo in državo preprosta in na dlani!?" se je v pogovor vključila praktikantka Suzana, ki je pred kratkim končala študij ekonomije.

"Kje vidiš rešitev?" smo povprašali vsi v en glas.

"I, kje? Koz in kozlov je očitno preveč, ker zanje vsi skupaj pre dobro skrbimo, zato bi jim bilo treba temeljito zmanjšati obseg in količino krme..."

Iz dnevnika delavca Jožeta

Preveč koz in kozlov

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije organizira izobraževalna seminarja

Kakšna naj bo učinkovita organiziranost zaposlenih lastnikov

Cilji:
 - aktiviranje sindikalne dejavnosti na področju lastništva zaposlenih,
 - seznanjanje z možnimi oblikami organiziranja zaposlenih lastnikov,
 - pomoč pri izkoriščanju potencialnih prednosti lastništva zaposlenih v slovenskih podjetjih.

Namembnost:
 Seminar je namenjen sindikalnim zaupnikom ter drugim predstavnikom sindikalne organiziranosti, notranjim delničarjem, članom svetov delavcev in delavskim predstavnikom v nadzornih svetih gospodarskih družb.

Čas in kraj izvedbe:
 Seminar bo 30. septembra 1999 v Domu sindikatov v Ljubljani, Dalmatinova 4, sejna soba 16, v I. nadstropju.

VSEBINA:

Uvod v seminar: Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS.

Tema I: Zakaj naj bi sindikati spodbujali lastništvo zaposlenih?

- obseg in trendi na področju lastništva zaposlenih v svetu in v Sloveniji
 - povezanost lastništva zaposlenih in sodobne organizacije dela
 - lastništvo zaposlenih in druge oblike sodelovanja zaposlenih (sodelovanje pri upravljanju in poslovnih rezultatih)
 - sindikat, svet delavcev in delavski direktor v podjetjih in lasti zaposlenih v Sloveniji

Tema II: Zakaj in kako naj se organizirajo zaposleni lastniki?

- individualne pravice zaposlenih lastnikov
 - kratkoročni in dolgoročni interesi zaposlenih lastnikov in drugih lastniških skupin
 - posledice neorganiziranega nastopanja in delovanja notranjih lastnikov

- možne oblike organiziranja in nastopanja zaposlenih lastnikov v skladu z Zakonom o prevzemih
 - družba pooblaščenka
 - izkušnje in načini organiziranja notranjih delničarjev v Veliki Britaniji (pomen trustov)

Tema III: Notranji trg delnic kot pomembna varovalka dolgoročnega obstoja lastništva zaposlenih

- udeleženci trgovanja
 - način in pravila trgovanja
 - določanje cene delnic
 - financiranje in likvidnost notranjega trga delnic

Tema IV: Kaj je potrebno, da bo lastništvo zaposlenih prispevalo k uspešnosti podjetij

- pravice in odgovornosti zaposlenih lastnikov
 - načini oblikovanja lastniške kulture zaposlenih
 - komunikacijski sistem v podjetju in lasti zaposlenih (oblike, mediji, udeleženci)
 - kontinuirani proces izobraževanja v lasti zaposlenih (vsebine, načini, izvajanje)

Predavateljica: doc. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela, predavateljica in raziskovalka na Fakulteti za družbene vede.

Metode: predavanja, razprava, obravnava primerov, igra vlog in simulacija procesa odločanja o lastniški strategiji podjetja.

VANDA REŠETA,
 vodja izobraževanja pri ZSSS

Prijave za izobraževalni seminar "Kakšna naj bo učinkovita organiziranost zaposlenih lastnikov", ki bo 30. septembra, sprejemamo še do 22. septembra na telefon: 061/13 41 239. Prijavnice lahko pošljete tudi po faksu: 061/13 34 279 ali 317 298. Razpis je bil objavljen 2. septembra, ponovitev pa 9. septembra. Seminar se prične ob 9.00 in konča ob 17.00 uri.

Učinkovito soupravljanje

Cilj seminarja: Namen izobraževalnega seminarja je teoretična in praktična usposobitev članov svetov delavcev. Udeleženci se seznanijo s temeljnimi znanji, ki jih morajo obvladovati pri opravljanju svoje funkcije v osrednjem organu soupravljanja, v svetu delavcev.

Cilj tega seminarja pa je tudi usposobitev sindikalnih zaupnikov za učinkovito delo sindikata na področju soupravljanja.

Namembnost seminarja: Seminar je namenjen članom svetov delavcev in sindikalnim zaupnikom. Pogoj za udeležbo na seminarju je članstvo v enem od sindikatov, ki so združeni v ZSSS.

Čas in kraj izvedbe: Seminar bo potekal od 5. do 7. oktobra 1999 v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici, Gradnikova 1.

PROGRAM SEMINARJA:

Torek, 5. oktober 1999

Tema I: NAČIN IN STRATEGIJA DELOVANJA SVETA DELAVCEV

Predavatelj: Milan Utroša, izvršni sekretar v ZSSS

Tema II: VLOGA IN NALOGE SVETA DELAVCEV NA PODROČJU STATUSNIH IN KADROVSKIH ZADEV TER REŠEVANJA SPOROV Z DELODAJALCI

Predavatelj: Gregor Miklič, izvršni sekretar v ZSSS

Sreda, 6. oktober 1999

Tema III: SOUPRAVLJANJE DELAVCEV TER VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

Predavateljica: Lučka Böhm, svetovalka v ZSSS

Tema IV: VLOGA SVETA DELAVCEV NA PODROČJU PLAČ TER PRI OBRAVNAVI GOSPODARSKIH REZULTATOV DRUŽBE

Predavateljica: Vekoslava Krašovec, sekretarka Območne organizacije ZSSS Podravje

Četrtek, 7. oktober 1999

Tema V: KOLEKTIVNE POGODBE IN SOUPRAVLJANJE

Predavateljica: Metka Roksađić, izvršna sekretarka v ZSSS

Metode dela: predavanje, intenzivno sodelovanje udeležencev, igranje vlog.
Čas za prijavo: Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana, najkasneje do 27. septembra 1999.

je do 27. septembra 1999. Seminar bomo izvedli, če bo najmanj 20 prijav; če bo prijav več, bomo preostale prijavljene uvrstili na naslednji seminar.
Kotizacija: Cena seminarja, ki vključuje tudi obsežno strokovno gradivo, znaša 25.000 SIT za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti tudi potrdilo o plačani kotizaciji. Kotizacijo nakažite na ZR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar II", sklic na številko 07. Stroške seminarja za člane svetov delavcev krije, skladno z zakonom, delodajalec.

Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je treba to navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici. Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (polni penzion v dvoposteljni sobi je 7300 SIT).

Dodatne informacije: Odgovore na dodatna vprašanja in pojasnila v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandi Rešeta na telefonski številki 061/316-489 in pri Jožici Anžel na številki 061/134-12-39 ter po faksu: 061/133-42-79 in 061/317-298.

VANDA REŠETA,
 vodja izobraževanja pri ZSSS

PRIJAVNICA za izobraževalni seminar UČINKOVITO SOUPRAVLJANJE, 5. do 7. oktobra 1999 v SIC v Radovljici

Ime in priimek: Datum rojstva:

Izobrazba, stopnja izobrazbe:

Naslov doma:

Zaposlitev: naziv in naslov družbe:

- delovno mesto:

Član sindikata dejavnosti Slovenije:

Član sveta delavcev: DA NE

Funkcije v sindikatu družbe oz. zavoda:

Predsednik sindikata družbe: DA NE

Drugo (navedite):

Telefonska številka - doma: - v službi:

OPOMBA: Med seminarjem bo udeleženec nastanjen v SIC Radovljica: DA NE

Žig in podpis odgovorne osebe:

Datum:

Nova Delavska enotnost	POSNEMALEC VZORNIKOV V UMETNOSTI	DEL LADJE	MAGMATSKA KAMNINA IZ GLINENCEV	HOLMIJ	NADAV	NEKDANJI AVSTRIJSKI NOVEC	PTIČJA SAMICA	MAMINA SESTRA	ZDRAVNIK SPECIALIST ZA UŠESA, NOS IN GRLO	INDIJSKI FIZIK, NOBELOVEC 1930														
NAPRAVA ZA ODSESAVANJE PRAŠNEGA ZRAKA																								
PREDNOST																								
NAZIV				STROKOV. ZA ANATOMIJO																				
ITALIJANSKA IGRALKA LOLLO-BRIGITA					DOLGOREPA PAPIGA																			
SRBSKA IGRALKA MARKOVIČ					ERBIJ			PRIPADNIK INKOV				1	PREDEL PODROČJE	DIAPOZITIV	OSNOVNA SOLA	SLOVENSKI DRAMATIK, PESNIK IN SKLADATELJ (Miroslav)	PTICA SEVERNIH MORIJ, ALK	FINSKI ARHITEKT (Alvar)						
DRŽAVNI PRAVNIK						NAGRADNA KRIŽANKA	SLAVKO NOVŠAK	IGRALEC SEVER		DOLINA PRI BLEDU	2													
							SKUPINA PRIJATELJEV																	
							NOV Odstavek														MESTECE V FRANCOŠKEM DEPARTMAJU DORDOGNE			
							ŽENSKO IME														PASJA PASMA			
							GRŠKI BOG LJUBEZNI												TROJANSKI JUNAK NEAS	DALJŠI TEMEN MOŠKI SUKINJČ				
							ANTON TROST							PREBIVALKE IRSKE						OŽINA NA MALAKI				
								STADION V BUDIMPEŠTI						ROMANSKA NIKALNICA										
Avtor: Rudi Murn	OBRAT ZA APRETIRANJE	PTIČ PEVEC, KI PLEN NATIKA NA TRN	OBRATNIK LESNE STROKE	NEMŠKI PISATELJ, NOBELOVEC 1929 (Thomas)	3					ITALIJANSKA IGRALKA MAGNANI						OSEBNI ZAIMEK	ODMIRANJE TKIVA Z GNITJEM							
				ORGAN VOHA																				
NEMŠKI MESCANSKI FILOZOF (Georg)				NATEGNITEV						STROKOVNIAK ZA GEOLOGIJO														
				ČUDEŽNA STVAR ČUDEŽ						STOTNIK														
KRAJŠA PREKINITEV MED DELOM							PENZLIJA																	
PRIVRŽENEC RASIZMA							REKA NA KAVKAZU, PRITOK ČRNEGA MORJA	RIMSKI HIŠNI BOG				ITALIJANSKI KEMIK, NOBELOVEC 1963 (Giulio)	ZOLAJEV ROMAN											
												KOPER												
SLOVENSKI GORSKI VODNIK (France)						UROŠ REMŠKAR		POLETNO OBUVALO								GREGOR NERAT								
								NEMŠKI SKLADATELJ (Kaspar)								PESNIK GRUDEN								
PET MOJZEŠOVIH KNJIG, PENTATEV.					MESTO V BELGIJI						ANTON PETJE				RIMSKA BOGINJA JEZE									
					OLIVER TWIST										TURŠKI GOSPOD									
NADA			SEVERNOAM. ZVER						ZMIKAVT						GLAVNO M. DEP. LOTET-GARONNE									
			PETER AMBROŽ												IVAN LEVAR									
UČENEC PONAVLJALEC									DRAMA DOMINIKA SMOLETA															
PLITKO SLANO JEZERO V SREDNJI AZIJI						KRILOV IVAN				GOZDNA ANTILOPA							ANTON SOVRE							

NDE

JUŽNI SADEŽ

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 32 (16. 9. 1999):

- 1:
- 2:
- 3:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljena na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevati bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 27. septembra 1999.**

Pravilna rešitev gesel iz 30. letošnje številke Nove Delavske enotnosti:
 1. KAMPIRANJE, 2. ŠALOBARDA, 3. DOPUST OB MORJU. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Andrej Zaman**, Bevкова 15, 5270 Ajdovščina.